

Susanna Tamaro

Kökler, Yollar ve
Yitik Benler

Çeviri: EREN CENDEY

♥ can
roman

Illmitz, Susanna Tamaro

© 2014, Susanna Tamaro

© 2014, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.

Bu eserin Türkçe yayın hakları Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır. Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Aralık 2014, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 10000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Nükhet Polat

Düzeltili: Aylin Samancı

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Tasarım (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Ayhan Matbaası

Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. Gelincik Sokak No: 6 Kat: 3 Güven İş

Merkezi, Bağcılar, İstanbul

Sertifika No: 22749

ISBN 978-975-07-2431-2

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

www.canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 10758

SUSANNA TAMARO

KÖKLER, YOLLAR VE YİTİK BENLER

ROMAN

İtalyanca aslından çeviren

Eren Cendey

Susanna Tamaro'nun Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Yüreğinin Götürdüğü Yere Göt, 1996

Tek Ses İçin, 1996

Anima Mundi, 1997

Yanıtla Beni, 2001

Aklı Bir Karış Havada, 2002

Rüzgâr Ne Diyor, 2005

Yüreğimin Sesini Dinle, 2006

Luisito / Bir Sevgi Öyküsü, 2009

Sessizlik Bir Erdemdir, 2011

Sonsuza Kadar, 2011

Var Olan Ada, 2012

Her Melek Korkunçtur, 2013

SUSANNA TAMARO, 1957'de Trieste'de doğdu. Zor bir çocukluk dönemi geçirdi. 1976'da, 18 yaşındayken Friuli'de tanık olduğu deprem ve 25 yaşındayken geçirdiği ölümcül hastalık, Tamaro'da derin izler bıraktı. Yazmaya 27 yaşında başlayan Tamaro'nun edebiyat dünyasında tanındığı ilk eseri, *Tek Ses İçin* adlı öykü kitabı oldu. İlk kez 1994'te yayımlanan *Yüreğinin Götürdüğü Yere Git* adlı romanı, aylarca liste başı oldu, birçok dile çevrildi, yazarı büyük üne kavuşturdu ve 1995'te beyazperdeye uyarlandı. Tamaro, *Aklı Bir Karış Havada* ve *Anima Mundi* adlı romanları ve *Yanıtla Beni*, *Rüzgâr Ne Diyor* adlı öykü kitaplarının ardından, 2005'te *Her Sözcük Bir Tohumdur* adlı deneme kitabını yayımladı. 2006'da *Yüreğinin Götürdüğü Yere Git*'in devamı niteliğindeki *Yüreğimin Sesini Dinle*, 2011'de *Sonsuza Kadar* çıktı. Onu yine 2011'de *Var Olan Ada* izledi. Tamaro, 2013 yılında iki esere daha imzasını attı: *Her Melek Korkunçtur* ve *Via Crucis: Meditazioni e preghiera*. Yazar, çok sevdiği kedileri ve köpeğiyle birlikte Orvieto yakınlarında bulunan Porano'daki evinde yaşamaktadır.

EREN CENDEY, İtalyan Lisesi ve İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nü bitirdi. Susanna Tamaro'nun bütün kitaplarının yanı sıra Italo Calvino, Cesare Pavese, Valerio Massimo Manfredi, Roberto Calasso, Dino Buzzati, Marlo Morgan, Daria Bignardi, Margaret Mazzantini ve Umberto Eco gibi yazarların pek çok eserini Türkçeye kazandırdı.

Otobüs hareket edeli neredeyse yarım saat oldu.

Şehrin reklam panolarıyla örtülü son apartmanları da arkamda kaldı; toprağın eğimine uyum sağlamış buğday tarlaları gelip geçiyor şimdi; oyunu biten bir çocuğun unuttuğu iplere benzeyen elektrik telleri, yeşilliğin ortasında ışıldıyor.

Çevremdeki koltukların hemen hepsi boş; hem tatil günü hem de öğle yemeği saati. Sadece arka sıralarda, başını örtmüş birkaç yaşlı köylü kadın ve yüzü güneşten yanmış iki-üç erkek, kendilerini yolun yarattığı sarsıntıya ve sürücünün radyosunun vızıltısına emanet etmiş uyuyorlar.

Camların arkasında güneş kudretini ilan etmiş; bu, sıcağın bastırıldığı ilk gün, beni de tatlı bir uyuşukluk sarıyor.

Tek yabancı benim, pencereden dışarısını kaygılı bakışlarla izliyorum: İlk işaretlerin, yeni toprakların beni karşılamasını bekliyorum.

Arada sırada sizi düşünüyorum; sizin eğitim gezisi için uzaklara gittiğimi sanmanızın sakinliğini, benimse bütün içsel çırpınışlarımı gizlemekteki maharetimi.

Yirmi beş yıl boyunca beni yok saymak istediniz, ben de bunca yılı sizin bu yok sayışınızı, cehaletinizi sev-

meyi hatta bundan haz almayı öğrenmeye harcadım. Kendilerini haklı çıkarmak zorunda hisseden, aşk kısıncının tuzağına düşmüş arkadaşlarımı şimdi merhamet duygusuyla düşünüyorum.

Arkada oturan kadınların şişkin torbalarından yağlıkâğıda sarılmış şişelerin boyunları, gözleme parçalarının sarıldığı rengârenk kâğıtlar, yumurta sepetleri görünüyor. Onlar da ilişki kısıkaçlarına yenik düşmüşlerdir –diye düşünüyorum– ama farklı biçimlerde: Başka türlü bir varoluş biçimini hiç düşünmemişlerdir; bu açıdan denizi aşma gerekliliğini tartışmayan kırlangıçlara benzerler.

Daha da huzursuz arkadaşlarım şöyle bir görüp yitirdikleri ufukların peşine düşüyorlar; oysa pişmanlık yıllarını geride bırakan ben, coşku ve umursamazlık arasında gidip geliyorum.

Tam da bu halim beni pek çok kişi için anlaşılmaz, tedirgin edici kılıyor.

Ama burada, şimdi, Illmitz'e giden otobüsün üçüncü sırasında kucağında bir asker çantasıyla oturan, güneşten biraz sersemlemiş, benim olmayan bir dilin yabancılığına asılı kalmış bir gençten başkası değilim.

Bir durakta rengârenk ve dikkat çekici biçimde giyinmiş iki kız biniyor; son sıraya oturuyorlar, çantadan bir torba yerfıstığı çıkarıyorlar, fısır fısır konuşarak yemeye başlıyorlar.

O anda benim de yanımda yiyecek bir şeyler olduğunu anımsıyorum. Acıkmadım, çıkmadan önce öğle yemeğimi yemiştım ama yemek saatlerini bir şeyler gevelemeden geçirmek içime derin bir hüznün salıyor; öğle saatleri tıpkı Noel gibi, en yakın akrabaların cenazesi gibi kutsaldır: Bu öğle saatleri hayatın sıradanlığıyla kaçırılması bağışlanamaz bir buluşmadır.

Elimi torbanın içine daldırıp yanıma aldığım elmayı arıyorum. Birkaç boşa giden denemeden sonra –çorap

yumağı, kutusundaki sabun– yaldızlı kâğıda sarılı elma-
mı çıkartıyorum. Sol cebimde bir çakı var; kim bilir han-
gi isim günümde gelen bir hediye.

Elmayı doğrudan ısıarak yiyebilirim ama bu küçük
ayinleri yerine getirmenin değeri benim için çok büyük:
Sabırla dilimliyorum, kabuğunu soyuyorum, içinden çe-
kirdeklerini çıkartıyorum ama atmıyorum.

Tabakta yemek bırakmanın neredeyse ölümcül bir
günah olduğunu sizin sofranızda öğrendim; bu nedenle
yenilgimin her türlü izini silmeyi arzularak tavuk ka-
natlarının arasını, balıkların sert kılçıklarını öfkeyle didik-
liyordum ve boş yere kendimi arındırmaya çalışıyordum.

Elmanın olsa olsa küfü andıran bir tadı var ve kumlu
gevşekliği bana bir an için bulanık bir şeyleri, yaşlı bir ka-
dının pörsümüştü memesinden alınan bir ısırtığı düşündürü-
yor: içinde şefkat değil, kötücüllük barındıran bir ısırtık.

Bir kabuk parçası dişlerimin arasına giriyor, onu yok
saymaya çalışsam da kısa sürede güçlü bir takıntıya dönü-
şüyor. Kürdanım yok, bir türlü çıkartamıyorum; parmak-
larım ile denesem de nafi. Uzun, ince, soylu –sadece bir
piyanonun tuşlarına yakışan– ellerim ağzımın içinde be-
ceriksizce gezinerek beni iğrenç ve görgüsüz gösteriyor.

Kabuğu düşünmemek için uyumaya çalışıyorum ve
hemen düşüncenin ısıltı kazandığı hale kayıveriyorum,
arada dâhice görünen, sonra gözler açıldığında kaybolu-
veren düşünceler uykuda karmaşık şekillere bürünüyor.

Roma'daki panjurları indirilmiş, yaz başı sıcağına
terk edilmiş evimi; file atleti içinde terleyen, yatağına
bağlı, güçsüz, güneşin duvarda yarattığı lekeleri seyre-
den, ellerini istemsizce çırpın, ölüm karşısında şaşırıver-
miş bir at misali hasta dişetlerini göstere göstere gülen
Frankenstein'ı düşünüyorum.

Frankenstein –gerçek adı Angelo– komşunun oğlu;
ağır bir zihinsel hastalığın pençesinde esir.

İlk zamanlarda duvarın ardından gelen o yürek paralayıcı iniltilerin, haykırıışların, tekdüze ezgilerin nedenini anlayamıyordum; sonra bir sabah her zamankinden erken çıktığımda annesinin koluna tutunmuş, içi saman doldurulmuş kuşu andıran uzun bir cüsse gördüm. Mükemmel ütülenmiş ekose bir ceket ile içinden, yuvadan uzanan yavru kuşları hatırlatan sıska boynunun uzandığı kolalı bir gömlek giymişti; pırıl pırıl parlayan ayakkabılarını zorlukla sürüyordu. İşte o zaman bu giysilerin ona, sanki kendisi tahtalı ve eklemli bir kuklaymış gibi, sadece kısa süreli gezintiler için giydirildiğini anladım. Bakışları donuk, bulanık, yakalanması mümkün olmayan varlıklarda kaybolmuş gibiydi.

İkinci karşılaşmamızda ise onun hakkında daha fazlasını öğrendim: Örneğin farklı duygularını ifade edebiliyordu. Annesi pazarda sırasını beklerken tezgâhın altından çıkan kedi kuyruğunu fark edince müthiş bir neşe sergileyerek şaşkınlık narası atmıştı.

Zamanla onun haykırıışlarını üç kategoride sınıflandırmayı öğrendim: öfke ve çaresizlik, çağrı ve dikkat isteği, neşe ve şaşkınlık.

Gözlerimi ansızın yeniden açıyorum, bir bulut güneşi örtüverdi. Yan yana dizilmiş beyaz evlerden oluşan köyden geçiyoruz; rüzgâr, ıssız bir meydanda barok kilisenin karşısındaki ıhlamurların yapraklarını sarsıyor. Öyle görünüyor ki şu anda dünyada bu yaprakların hışırtısından başka ses yok.

Bir sonraki durakta ineceğim; sakın sakın eşyayı toparlamaya başlıyorum: asker çantamı, çapraz askılı çantamı, kazağımı, güneş gözlüğümü.

Otobüs tam anacaddede duruyor.

Bilgi edinme ihtiyacından çok, yabancı oluşumu vur-

gulamak için inmeden önce sürücüye, "Illmitz mi?" diye soruyorum.

Gözlükleri burnunun ucuna düşmüş adam duymuyor bile. Böyle olacağından kuşku yoktu.

Can sıkıntısı ve yılgınlık yüklü bir öğleden sonrasında hedef olarak burayı seçmiştim. Ani, birdenbire alınan bir kararla bir haritanın üzerindeki beş-altı yerin çevresini kurşunkalemimle çizmiştim. Bütün beklenmedik ve mantıkdışı kararlarımda olduğu üzere uç kararlarımda da kendime özgü bu mantığı takip ediyordum.

Seçilen yöre Doğu Bloku ülkelerinin zorbalığı altında boğulmuş, Avrupa'nın minik bir köşesiydi. Oradaki etnik gruplar da, konuşulan diller de, inançlar da çeşit çeşitti; bu heterojen doku, içinde kadim bir huzurun sırrını barındırabilir, diye düşünmüştüm.

Ama beni Illmitz'e çeken şey ne bu huzur ne de etnografik bir merak: Köklerim oradaydı; ailem çok uzun yıllar önce daha iyi bir kaderin arayışıyla oradan yollara düşmüştü.

Hiçbirimiz oraya bir daha dönmemiştik: Sadece ben, kuyruğunu ısırarak yılanların görüldüğü eski resimlerde olduğu gibi, huzursuzluklarıma bir son vermek için oraya gidiyordum.

Meydan ıssız: Gölgeyi tarafta arabaya bağlı tek bir at dinleniyor. Zemin asfaltlanmamış; rüzgârın kaldırdığı toz bulutlara yükseliyor.

Meydana bakan lokantadan mide bulandırıcı bir soğan kokusu yayılıyor; bir kapıdan çıkıveren bir çocuk sonra bir başka kapıdan girip yok oluyor.

Hangi yola sapacağıma karar veremediğim için bir an duruyorum.

Sessizlik ve rüzgârın uğultusu: Duvarların ardına sığınmış hayat akıp gidiyor.

Hatırlıyorum, birkaç yıl önce benzer bir duygu yaşamıştım. Bir ilkbahar ikindisiydi, Sahra'nın bir köyünde, kilden yapılmış duvarların insanı pelerin gibi sarıp sarmaladığı bir köydeydim. Son derece şiddetli bir rüzgâr esiyordu, artezyen kuyuları her an toprağın eteklerine tutunup göğe yükselecekti sanki. Tüyleri toz kaplı köpekler, güneşin altında yere bağdaş kurmuş, yüzleri gizli, çuvalı ya da boyalı saksıları andıran adamların yanı başında ölü gibi yatıyordu.

Rüzgârın havaya savurduğu teneke kutular ve tel yumakları arasında umursamazca yürümüştüm.

Pazar barakaları arasına girince yarı yarıya kuma gömülmüş ve köpeklerce kemirilmiş bir sığır kafası görmüştüm; kafanın öteki tarafındaki göz hâlâ canlıydı ve göğe bakıyordu.

Kafayı daha iyi inceleyebilmek için eğilmiş ve son et kalıntılarına üşüşen sinek sürüsünü elimle kovalamıştım. Sonra onu bir boynuzundan tutup uzağa fırlatmıştım.

Yumuşak bir sesle meydanın ortasına düşmüştü; uçarken zeminde uzun bir kan şeridi bırakmıştı.

Önceden araştırmıştım, kasabada çeşitli pansiyonların olduğunu biliyordum; ama beni mekânla hızlı bir ilişkiye sokmaması için sormak yerine en uygun yeri kendim seçmeye karar vermiştim.

Hepsi tek katlı olan evler hayatlarını bir iç avluya kapatmıştı; pencereler de oraya açılıyordu, kümes de oradaydı, çocuklar da; hepsi bir arada uçak gibi uçuyorlardı.

Bazılarının içine girdim, varlığımı belli etmek için nazıkçe öksürüyordum; ama bir-iki dakika bekledikten sonra kimseyle karşılaşmadan dışarı çıktım.

Sadece bir kapının önünde duran, bir parmağı burnun deliğinde kaybolmuş küçük bir oğlan beni düşünceli bir edayla süzerken avlunun kenarına yatmış bir köpek de yorgun argın kuyruğunu yere vuruyordu. Beşinci evden ellerini önlüğüne kurulayan bir hanım çıktı; benim sorum üzerine sadece çift kişilik ve çok pahalı bir odası olduğunu söyledi ve yegâne çözüm olarak kasabanın hanını tavsiye etti. Ona teşekkür ettim ve birkaç dakikalık tereddütten sonra yola koyuldum.

Han!

Evet, nihayetinde bu isim bile pek kesin olmayan bir şeyler çağrıştırıyordu: daimi ve mide bulandırıcı bir mutfak kokusu, dalkavuk ruhlu ve güven telkin etmeyen bir hancı kadın, gece yarısına kadar şarkı söyleyen sarhoşlar; hatta arada sırada belki haydutların bile uğradığı bir mekân.

Bütün bunlar bir şekilde burada kalışımın tadını kaçırabilirdi ama aslında gizliden gizliye hevesim bu değil miydi: haydutlarca kaçırılmak ve onlarla ormanı tanımayı öğrenmek!

Solgun cephele hanın adı belli belirsiz görünüyordu: Schwarzer Adler.

İçeri girdim. Son derece şişman, beyaz bir önlüğün sıkıca sardığı canlı bir tomurcuğu andıran kadın kâğıt oynayan üç erkeğin ortasına oturmuş, sandviçini dişliyordu.

Gayet nazik bir gülümsemeyle hemen beni karşıladı ve sormamı bile beklemeden sordu: "Tek kişilik oda mı? Kaç gece için?"

Tereddütle, "Uzun süre için," dedim.

Meraklı bakışlarla beni baştan aşağıya süzdü, sonra sözler dökülüverdi ağzından: "Elbette... tam size göre pencereleri avluya bakan bir odam var."

O sırada sıska mı sıska, uzun mu uzun bir oğlan belirdi; kadın ona anlaşılmaz bir şeyler emretti ve muhtemelen oda numarasını söyledi.

Dar ve uzun oda ikinci kattaydı: Bir yatak, bir masa, bir dolap ve duvarlara asılı bir-iki çikolata kutusu resmi gerekli dekoru tamamlıyordu. Pencereden, avludaki masaların üzerine konmuş iskemleler ve kapatılmış şemsiyeler görünüyordu.

Sırt çantamı yatağın üstüne bıraktım, içinden bir şeyler çıkardım, yüzümü yıkadım ve yapacak bir işim olmamasına ve kendimi oldukça yorgun hissetmeme karşın kendimi hemen dışarı attım.

İşte benim hayat tarzım: bir şeye varmak ve hemen sonra huzursuzca onu terk etmek.

Hanın salonundan geçmeden sokağa ıktım. Meraklı bakışlardan, yapış yapış bir samimiyetin doğmasından şimdiden ekinmeye başlamıştım.

Bu arada kasabada hayat biraz canlanmıştı; sokak köşelerinde siyah giyinmiş yaşlı kadınlar, kucaklarında çocuklarıyla genç anneler alçak sesle konuşuyor, aralarında gülüşüyor, başlarıyla birbirlerini onaylıyorlardı.

Koca dondurmasını özenle yalayan bir oğlan geçti yanımdan, şortunun altından sıska bacakları görünüyordu.

İyice eğikleşen güneş ışınları her imgeyi uzatıyordu.

Karnım acıktı, daha doğrusu çocukluk boyutuna dönmek için canım dondurma yalamak istedi. Dondurmacıyı bulmam zor olmadı; arabasının önünde cıvı cıvı çocuklar kuyruk olmuştu.

Benim yaklaştığımı görünce bir yabancının varlığı yüzünden bir an için sustular ama sonra ilgilerini yitirdiler, ben de efendi gibi sıramı bekledim.

Klahımı sıkıca tutarak –beceriksizliğim yüzünden dondurmamı hep sandviç gibi yer, parmaklarımla arasından akan dondurmayı emerim– تنها bir sokağa saptım.

Mis gibi kokan ıhlamur ağacının altına oturdum, bağdaş kurdum, elimde klahım gözlerimi yumdum. Güneş az sonra saman bir çatının ardından batacaktı. İstesem,

başparmağımı o yönde kaldırsam, onu ben de batırabilirdim.

Yanımdan geçen bisikletin zili beni uyandırdı. Ne kadar zaman geçtiğini bilmiyordum ama havadaki belirli seslerin yarattığı tuhaf aşinalık akşam yemeği saatinin geldiğini belli ediyordu.

Her evde aydınlık bir pencere, tabak çanak sesi, tiz sesler, boğuk sesler vardı.

Bir an için derin bir kayboluş yaşadım; uzakta olduğumu, herhangi bir mekâna ait olmadığımı, bunun geçici seyyahlığımdan değil, kaçınılması olanaksız bir kaderden kaynaklandığını biliyordum.

Huysuzluğum çocukluğumdan beri büyükler arasında huzursuzluk yaratmıştı; daha sonra bende bir burjuva karşıtlığı seçer gibi oldular, ben de sürekli mazeret bulmaktan yorgun düştüğüm için bunu kabullendim.

Beni asıl rahatsız eden şey, sağır edici gürültünün arasında yalnızlığın o incecik temasını işitmekti; ama bunu asla kimseyle paylaşmadım. Anlaşılmamaktan korkuyordum.

Bu nedenle çocukluğumun büyük bölümünde ikiyüzlülükten değil, hassaslıktan tam bir çocuk gibi davrandım.

Hana döndüğümde biraz yorgunluktan biraz da hüznü düşünceleri engellemek amacıyla yatağıma uzandım ve hemen rüyasız derin bir uykuya daldım.

Uyandığımda bir an için yitiklik duygusu yaşadım, içinde bulunduğum mekânı bir türlü tanıyamıyordum. Yarım saat yatakta kalıp ışık oyunlarını seyrettim, mutfaktan şimdiden yükselmeye başlamış olan sesleri dinledim. Bir yasağı delermişim gibi belirsiz bir neşe hissettim.

Kendimi hayallerime bıraktım; şu anda dünyada

kimse nerede olduğumu bilmiyordu. Başıma bir felaket gelse meçhul askerle –tabii o kadar kahramanca olmasa da– aynı koşullara sahip olacaktım.

Eminim köyün birkaç merhametli kadını toprağının üzerine plastik çiçek bırakırdı ve belki ben de toprağın altında, seherde öten kırlangıçları dinlerdim.

Ölüm duygusu bana ezelden beri eşlik eder.

Destansılıktan uzak, gösterişsiz, dramatik olmayan bir ölümdür bu: tramvayda bir kadının sökük çoraplarına ya da dalgaların kış kumsalına fırlattığı oyuncak bebeğin yüzüne bakarken öğrenilen bir ölüm.

Kimi zaman sonumu fiziksel olarak da tasvir ediyorum. Toprak kulaklarımı dolduracak mı? diye soruyorum kendime. Ellerimi uykumdaki gibi sertçe sıkacak mıyım yoksa gevşek mi bırakacağım? Belki de telaşla göğsümün üzerinde haç biçiminde kavuşturacağım.

Kendime ait son görüntüm aklıma çok kurcalıyor; belki hayatım boyunca asla kendimi tanımlama yetisini edinmediğim içindir – ama belki de sadece ödleliğimden tanımlamamışımdır kendimi.

Kimsin sen? Ne yaparsın?

Yolun sol yanındaki bara takılıyım, sadece çizgili tişörtler giyerim, bağcıklı lastik ayakkabıları severim. Ayırt edici özelliklerim bunlardır.

Kimi zaman bir adrese ya da telefon numarasına bakarım. Ama beni en çok rahatsız eden anlatmaktır: Bunun altından romantik bir kahraman çıkabilir.

Belirsizliklerden çekinirim. Çocukken tren kontrolörü olmayı hayal ederdim; şimdi de bazen elime bir tren saatleri çizelgesi geçince gelişlerin dakiklığını, aktarmaların hareket saatlerini incelemek benim için büyük bir haz kaynağıdır.

Frankenstein da böyledir. Sabah 06.45'te, ilk radyo

haberleriyle uyanır. Bazen bağıırır bazen bir tür şarkı tutturur. O da ruh halinin değışkenliğine esir düşenlerdendir. Annesi bazen yatağından ikna edici bir ses tonuyla seslenir: "Uyu Angeluccio, haydi biraz daha uyu..." Ama ola ki oğlan bağırdı mı annesi de onu tehdit eder: "Öldüreğim seni, atacağım pencereden..." Sonra da derin hıçkırıklara boğulur.

Frankenstein'ın annesinin ruh hali aynen benim aneminki gibi oğlunun ruh haline bağıdır. Frankenstein'ın ruh hali ise ya havaya ya da rüyalarından fıskıran korkunç görüntülere bağı olarak değışir.

Yüzümü yıkarken kendimi aynada inceliyorum. Herhangi bir değişikliğin izini arıyorum: Biraz daha yanık tenli, biraz daha huzurluyum.

Yavaştan giyiniyorum; önümde bomboş bir gün uzanıyor, bu beni hafiften ürkütüyor.

Yapacak işlerin yoksa zamanın içinde yaşamak zor.

Şehirdeki hayatımda da böyle günlerim olmuyor değildi ama gereksiz bir sıradanlık uydurarak dolduruyordum onları.

Ne var ki son zamanlarda derin bir sıkıntı yüreğimi kemirmeye başlamıştı. Kargaşanın ortasındaki hiç olmak tehlikeli bir hal almaya başlamıştı; herhangi bir şeyle bağlantı oluşturamamış olduğumdan hayatımın ellerimin arasından kayıp gittiğini hissediyordum; bununla birlikte kendini yitiren tek kişinin ben olmadığım ve bütün dünyanın yönünü, hedefini yitirmiş olduğu duygusu beni vadede yuvarlandıkça büyüyen bir çığ misali kendi yıkımının içine çekiyordu.

Geceleri açıklanması mümkün olmayan karabasanlar görüyor, gündüzleri en ufacık şeyle yerimden sıçıyordum.

Belki de yola çıkışımın nedeni buydu.

Yola çıkmak bana daima düşmanca bir eylem olarak görünmüştü.

Belki de bu, salt yaradılışımdan değil, aynı zamanda kuşağımın bir özelliğinden kaynaklanıyordu: Gençler Odysseus misali hep daha uzak kıyılara yelken açıyor, sonra da ya gittiklerinden daha bahtsız ve mutsuz dönüyor ya da hiç dönmüyorlardı.

Oysa ben panjurları kapalı odamda yatağıma uzanmış, şapkamı Billy Budd gibi seren direğinin tepesinden havaya fırlattığımı ya da Peter Pan gibi kollarımı iki yana açarak Karayip Denizi üzerinde uçtuğumu hayal ediyordum.

Tramvaya binmek bile bana külfet geliyordu.

Aslında avutulması mümkün olmayan bir mutsuzluğa düşmüş değildim, ender olarak drama dönüşen sıradan bir beceriksizlik sergiliyordum.

Yemeğini dalgınca yiyen bir insanın hayatını yaşamakla yetiniyordum.

Kahvaltıya indiğimde bana salonun bir köşesinde bulunan, taze ekmek sepeti, tereyağı ve marmelatla hazırlanmış sofrayı gösterdiler.

Az ötede bir akvaryum var: Yeşilimsi yosun tutan camın arkasında rengârenk balıklar can çekişiyor.

İştahla, neredeyse açgözlülükle yiyorum.

Güneş gözlüklerimi almak için odaya çıkıyorum; fazla şehirli duran şapkamı bırakıyorum. Hava hâlâ serin, daha sekiz bile olmadı.

Önlüklü ve sandaletli birkaç çocuk okula koşuyor; saçları taralı, gecedен kalan rüyalara dalıp kalmış gözleri hâlâ şiş. Alanda bekleyen otobüs geç kalanlar için klakson çalıyor.

Onları görünce içimi hoş bir suç ortaklığı duygusu

sarıyor: Mayıs kokularının, ilk çiçeklerini veren mor salkımların, açelyaların beni nasıl sersemlettiğini hâlâ anımsıyorum. Okulun bitmesi yakındı ve içimi tuhaf bir coşku sarıyordu; bütünüyle çocuklaşmanın, sandaletlerin dışında kalan ayaklarımın tozdan kapkara olmasını görmenin ince neşesine bulanmanın vakti yakındı!

Sınırsız bir mutluluktan bu, kışın önlenemez geri dönüşünün bile engelleyemeyeceği derin bir soluktu. Hayat sonsuz bir yazdan başka bir şey değildi.

Çocuksu düşüncenin lütfü kaderin alçaklıklarını bilmemektir.

Rastladığım çocuklara gülümsüyor, sonra ters yöne doğru uzaklaşıyorum.

Köyden çıkıyorum. Haritaları incelediğimde yakınlarda küçük bir göl olduğunu keşfettim ama çevrem geniş bir düzlük olduğundan yerini tahmin edemiyorum.

Farklı yollara sapıyorum ama birkaç kilometre sonra cesaretim kırılıyor ve içimi bir öfke sarıyor. Güneş daha da yüksekte parlıyor, ilk ağustosböcekleri ötmeye başlıyor.

Yenik düşmüş halde öğle yemeğimi yemek için hana dönüyorum. Henüz kimseyle konuşmadım.

Pencerenin yanına oturduğumda okul otobüsünün döndüğünü, saçları başları dağılmış neşeli çocukların dört bir yana dağıldığını görüyorum.

Odama çıkıyorum, yatağa uzanıyorum ve sırt çantamdan bir-iki roman çıkarıyorum ama okumaya dikkatimi veremiyorum; dakikalar geçmek bilmiyor.

Bizzat ben bir roman kahramanıyım, kendimi okuyamam.

Gün batarken uyanıyorum, keyifli bir sersemleme halindeyim. Zihnimde alışıldık hayatımın mekânlarına dönüyorum: Oralarda dolaşmak içime acayip bir neşe ve-

riyor. Frankenstein şimdi ikinci kahvaltısını ediyordur. Yatağa bağlanmış, televizyonda Japon uzaylıların beta ışınlarıyla akıldışı dünyaları keşfedişlerini seyrediyordur; babası mutfakta tuttuğu takımın haberlerini okuyor, anesi de yatak odasından “Z” ile biten üç harfli bir isim soruyordur.

Akşam yemeğine inmek için gömleğimi değiştiriyorum, ne de olsa bir oteldeki yabancıyım.

Gün ışığı henüz tükenmemiş ve salonda hoş bir loşluk var. Bazı müdavimler aralarında alçak sesle konuşuyorlar. *Gulyás*,¹ *gnocchi*² ve yarım litre bira ısmarlıyorum. Ağır ağır ve sonsuz bir keyifle yiyorum. Ekmeği yemeğin sosuna batırıyorum, tabağımı sıyrıyorum, biramı yudumluyorum. Bütün dikkatim sıradan bir ayinin hazzına yoğunlaşmış durumda.

Akşam yemeğinden sonra köy meydanındaki bir banka oturup bir sigara yakıyorum ve insanların evlerine seğırtmelerini, sokakların ıssızlaşmasını seyrediyorum.

Zaman geçiyor, düşüncelerimi daha da güçlendirmek istercesine beş ya da altı sigara içiyorum. Karanlık iyice indi, birileri gece gezintisine çıkıyor.

İki ihtiyar kadın yanıma oturuyor. Arada soluklanmanın dışında heyecanla konuşuyorlar. Edepli bir sıkılganlığın altında iletişim kurma ihtiyaçları olduğunu hissediyorum.

Parmağım ile bileğimi göstererek saati soruyorum. Gülüşerek omuz silkiyorlar; onların da saati yok. Bir sigara daha yakıyorum. Sonra onlardan biri koluma dokunarak çan kulesini gösteriyor.

1. (Macarca) Gulaş. (Y.N.)

2. İtalya ve Güney Amerika'da un ve patates püresiyle hazırlanan yemek. (Y.N.)

Saat dokuzu vuruyor.

Gülümseyerek teşekkür ediyorum. Kadınların daha canlı olanı, bakışlarımdan cesaret alarak orada tatil için mi bulunduğumu soruyor – en azından ben öyle tahmin ediyorum. Başımı sallayarak, “Hem evet hem hayır,” diyorum. El işaretleriyle büyük dedelerimin buralardan geldiğini anlatmaya çalışıyorum.

Başlarıyla onay veriyorlar, gülümsüyorlar ama benim bu kaba açıklamamı anladıklarından kuşku duyuyorum.

Bir kentteyim ama sokaklarını tanımıyorum. Yapılar boz renkte, duvarları donuk, ne kapıları var ne pencereleri, gökleri örtecek şekilde yükseliyorlar.

Kaldırımlardaki ağaçlardan geriye sadece kesik gövdeleri kalmış. Yollar kalabalıklaşmaya başlıyor. İnsanlar, ateşten kaçan karıncalar gibi telaşla koşuşuyor. Hiçbir bilgi almayı başaramıyorum.

Dünyanın sonunun yaklaştığını sezinliyorum. Yapılar ve sokaklar çatırdamaya başlıyor.

Gökyüzü kararıyor. Korkunç bir gümbürtü: Arkamda on bin dişli mekanik melezler beliriyor. İlerliyorlar, yerde çatlaklar açılıyor. Çıglıklar daha da yükseliyor.

Nereye kaçacağımı bilmiyorum.

Ansızın bir dağın tepesindeyim; yamaçlar, yokuşlar yumuşacık otlarla kaplı. Hafif bir esintiyle eğiliyorlar. Elimde keman kutum var, üzerimde kara bir giysi.

Aşağıda, vadide dünyanın sona erdiğini görüyorum, sadece birkaç ısıltı seçebiliyorum sadece birkaç ışık seçebiliyorum.

O zaman kemanımı elime alıyorum ve çalmaya başlıyorum.

Havaya son derece ahenkli bir ezgi yükselmeye başlıyor. Susamış kurtlar vadileri aşıyor.

Yatağında bir güneş ışığı gözlerime vuruyor. Illmitz' teyim.

Alışıldık kahvaltı. Kahvemi beklerken parmağımla akvaryumun camına vuruyorum. Balıklar umursamıyor. Uykulu gözlerle bana hizmet eden gence gülümsüyorum.

Sokakta güneşten gözlerimi kısıyorum.

Gece gördüğüm rüya üzerimde tuhaf bir duygu bıraktı; belki de bu, seçilmiş olma duygusudur.

Bu sabah göle varmaya niyetliyim. Bir dizi yol hatası öngörerek ekmek, peynir, salam satın alıyorum.

Şanslıyım: Evin birinden elinde olta olan bir adam çıkıyor; belli etmeden onu izliyorum. Köyden çıkınca tarlalar arasına dalan bir patıkaya giriyoruz; buğdaylar yeşil daha, gelincik fırtınası arasında eğilip bükülüyorlar. Gelincikleri, renklerinin yoğunluğunu, taçyapraklarının kırılmasını hep sevdim.

Birkaç kilometre sonra ekili tarlalar yerini sazlığa bırakıyor; böceklerin vızıltısına kurbağaların vraklaması ekleniyor. Rehberim bir patikanın ucunda duruyor; çalışanların arasında düztabanlı bir sandal beliriyor. Palamar tok bir sesle suya düşüyor; suyu iten küreklerin uyumlu sesi çevredeki sessizliği bölüyor.

İşte göl kıyısında yapayalnızım.

Hafiften hayal kırıklığı yaşıyorum: Bu, bir gölden çok aldatıcı bir bataklık andırıyor. Gölleri hep dünyanın merkezinden göğe çevrilmiş bir dürbün gibi pırıl pırıl bir düzlem olarak düşünmüştüm.

Doğduğum kasabanın az ötesinde aşınmış kayaların ortasında bir göl vardı. Yazları iki ağabeyimle oraya giderdik; her bir günümüzün tek amacı, bir kıyıdan ötekine ulaşmaktı. Yıllarca en ilkel sandallarla karşı yakaya geçmeye heves ettiysek de gerçek anlamda batma tehlikesi bizi daha ortaya bile varamadan durduruyordu. Böylece destanımız yıldan yıla büyüyor ve kış geceleri

bu kahramanca girişimimizi nihayet başarıya ulaştırabilmek amacıyla çok farklı yollar konusunda kafa patlatıyorduk. Biz büyüdük, ağabeylerim bu konuyu unuttular, başka serüvenlere atıldılar ama ben bugün hâlâ en tuhaf anlarda gözlerimi yumarım ve o gölü görürüm. Koskocamandır, kimi zaman karla kaplıdır kimi zaman da şehrin pusuna gömülmüştür. Onun en ufak hışırtısı bile bir soluk gibi ulaşır kulaklarıma.

Hana döndüğümde bir-iki not almayı deniyorum ama yılmış bir halde çabucak vazgeçiyorum: Düşünceleirim hızla yol alıyor, fazla akışkanlar, bir şeye tutunmayı reddediyorlar. Yazmak, kendini sergilemek konusunda yararsız bir yöntem olarak görünüyor gözüme; her şey benim içimde sırlanmalı.

Ne anlatacağım dönüşümde?

Olasılıkla hiçbir şey. Öncekilerden daha derin bir sessizlik olacak.

Bu gezimde beni tedirgin eden bazı şeyler var. Seyahatin ilginçliği, köklerimin peşine düşme fikri şimdi bana son derece yapay görünüyor.

Öte yandan belli bir doğanın parçası olma duygusu canlanıyor içimde. Belki de şöyle bir bağlantı vardır: Bu doğa beni ilgilendiriyor çünkü köklerim burada.

Doğa!

Son zamanlarda sadece bu sözcüğü duymak bile beni derin bir bunalıma sokuyor. Doğayı herkes sever, herkes anlar onu; doğa kör iyiliktir, yozlaşmamıştır, insanın ilk ve elbette olumlu ruhudur. Ne tatlıdır serçeler, ilkbaharlarda kırları örten çiçekler nasıl da bir güvencedir!

Erişkin yaşıma kadar doğaya ilişkin nahoş bir baygınlık tadı kaldı içimde. Çocukken de sevmez değildim; tam tersine en büyük ilgi alanımdı ama büyüyünce doğa imgesinin nasıl derinlemesine büküldüğünü, çoktan ya-

bancılaşmış zihinlerde nasıl da rahat bir paravana dönüş-tüğünü fark ettim.

Benim doğam meraktan ve acımasızlıktan oluşuyor-du; en berrak, kendimi en açıkça ortaya koyduğum an-larda ortaya çıkan buydu. Gözüm onunla bütünleşmiş-çesine konuyordu üzerine: Ben de doğadan başka bir şey değildim.

Büyük kente taşınınca doğa beni hep mutsuz etti; ilkbahar gelince pencereleri öfkeyle örtüyordum, ağaçları çiçeklenmiş sokaklardan geçmeyi reddediyordum. Çev-rendeki her şey ölü görünüyordu gözüme ve doğanın yeniden canlanması benim dışlanma duygumu bilemekten başka işe yaramıyordu.

Illmitz'te durum yeniden değişiyordu. Koca bir ça-mur yığını önünde durabilir, onu elime alıp sıkıştırabilir, kimse görmeden sadece bunu yapıyor olmanın keyfi için otlar arasında yuvarlanabilir ve derin bir neşe hissedebi-lirdim.

Otelde sırt çantamı eşeleyip getirdiğimi düşündü-ğüm bazı kitapçıkları arıyorum. Onları en dipte buluyo-rum. Biri botanik, biri zooloji konusunda iki küçük cep rehberi. Bunlar sayesinde gezintilerime anlam kazandıra-cak, çiçekleri sınıflandıracak, kuşları tanıyıp fişleyeceğim.

Nihayet varlığıma bir anlam yükleyebilmiş olmak-tan delicesine mutluluk duyuyorum.

Pinokyo şimdi bir köşede kıvrılıp yatmış olan tahta bedenini terk etti, kalemi parmaklarının arasından kayıp gitti.

Akşamüzeri. Meydandaki bank artık benim dinlen-me yerim oldu. Köy, varlığını sessizce kabullendi, bazı yaşlılar ben önlerinden geçerken selam veriyor, çocuklar kıkırdayıp susuyorlar.

Sigara tütürüp duruyorum, Illmitz de benim bu zafım karşısında çaresiz kaldı; tertemiz hava sigaranın tadını daha da fazla çıkarmama yarıyor, her birine farklı bir tat veriyor.

Saat altı. Cecilia şimdi ofisten çıkıyordur, adımları yalandan tedirgin, bir-iki düğmesi mutlaka iliklenmiştir.

Kimi zaman gidip beklerim onu. Sokağa dökülen memur kalabalığının arasına karışırım ve arkasından yetişip, "Buradayım," diye fısıldarım. Gidip onu almamı isterse bundan kesinlikle rahatsız olurum çünkü küçük sürprizler yapmayı, kendimi günün bir saatinde göster vermeyi çok severim; o beni fark ettiğinde coşkulu sevinç gösterileri yapmazsa homurdanır, akşamın geri kalanında küskün bir suskunluğa bürünürüm.

Ona sık sık minik hediyeler götürürüm; kâğıdı özel renkli ambalajına sarılmış bir çikolatayı, tuhaf biçimde kıvrılmış bir ağaç yaprağını, panayırdan alınmış bir yüzüğü ona uzatırken hediyemin küçüklüğüne mazeret uydururcasına onun değerini yüceltir, enderliğinden dem vururum.

Cecilia'nın sevdiğim yönü, bütün aptallıklarına şaşırmasıdır. Sokakta bazen onun gerisinde kalır, kalabalığın arasında yürüyüşünü seyrederek kendi kendime onu sevip sevmediğimi sorarım. Kimi zaman kendime şöyle derim: Cecilia'yı eski bir koltuk gibi seviyorum, onun içinde hep rahat bir pozisyon bulabiliyorum ve yaylar gün gelip kumaşı deldiğinde bile yeni koltuğun rahatsızlığına katlanmamak için onun üzerine uzanmayı sürdüreceğim. Kimi zaman da duygumu yüce ve adil olarak niteler ve benim bu yüceliğim karşısında bilinçsiz ve umursamaz olan Cecilia'ya öfkelenirim.

İşin gerçeği Cecilia benim yalnızlığımı dindirmeyi bilmiş olan tek kişidir ve balığın oltaya yapıştığı gibi tutunurum ona.

Küçük Jiri sekiz kardeşin en küçüğüydü. Anne ve babasının hayattaki tek arzularının yavaş yavaş tükenmek olduğu bir zamanda dünyaya gelmişti. Jiri belki kardeşlerinin ondan çok büyük olmasından, belki anne ve babasının ihtiyarlığından, belki de evlerinin köye çok uzak olmasından ötürü derin bir yalnızlık duygusuyla büyüdü. Tek eğlencesi bir ipi peşi sıra sürüklemek ve kürekleri derenin içinde dönen su değirmeninin dilinden dökülen cümleleri çözmeye çalışmaktı.

Günün birinde ağabeyleri pazardan yularından çektikleri sarı bir eşekle döndüler. Babaları hayvanın rengi konusunda bir şeyler diyecekti ama en büyük oğul bu hayvanı kaça aldıklarını söyleyince sesini kesti. "İster boz olsun ister sarı," dedi, "hiç fark etmez; çalışmayı bilsin yeter."

Böylece Mattia adındaki eşek, yemiyle birlikte köy evinin ahırına yerleşti ve Jiri'nin gecikmeyen dostluğuyla tanıştı.

Mattia'nın işi ağır değildi, üç günde bir pazara giden arabayı çekiyordu. Geri kalan zamanını evin önündeki çayırda bir direğe bağlı olarak geçiriyordu.

Jiri kısa süre içinde onun yanına oturup başı sonu olmayan tekerlemeler söylemeyi, eşeğin çevresinde tek bacağının üstünde zıplamayı âdet edindi. Aralarındaki yakınlı-

ğın artmasıyla yapraklı bir dal yardımıyla onun suratına konan sinekleri kovmaya bile başladı. Mattia da başını ve dudaklarını sallayarak kendince ona teşekkür ediyordu.

Böylece eşek, çocuğun sevgisini aktardığı ilk varlık oldu. Arada sırada eline bir şeker geçerse, Jiri onu eşek için ayırıyor, sonra da şekerin onun pütürlü dilinde yok oluşunu seyrederek mutlu oluyordu.

Ne var ki güz gelip de pusun evi sardığı günlerin birinde, Jiri çayıra çıktığında direğin dibinde Mattia'yı görmedi.

Anne ve babasının önünde ağlamadı, tek bir soru bile sormadı. Birkaç gün sonra, yatağına yattığında ağabeyinden Mattia'nın pazardaki insanların onların malına bakacakları yerde durup eşeğin tuhaf rengini seyrediyorlar diye satıldığını öğrendi.

Jiri bunun büyük bir haksızlık olduğunu düşündü. Şu değil de bu renge sahip olduğu için nasıl suçlanabilirdi zavallıcık? Derin bir çaresizlik duygusuyla yüreği ezilen çocuk uyuyakaldı ve rüyalara daldı.

Rüyasında olgun buğday tarlalarının ortasından geçen bembeyaz bir yol gördü. Hava boğucuydu, karasinekler ve atsinekleri gelip geçene rahat vermiyordu. Yolun sonunda beliren gölge yaklaşınca onun sarı bir eşek olduğu anlaşıldı. Sırtında bir bey vardı –muhtemelen bir yeniçeriydi bu– elmaslarla kaplı yeleği, kedi gibi sivri bıyığı vardı ve hayvanın yavaşlığından sıkılarak onu ikide bir kamçılıyor ve, "Paşa, Paşa!" diye bağıırıyordu.

Bir çukurun içine gizlenmiş olan Jiri dehşet içinde adamın boyut değiştirdiğini, giderek bir kurbağa gibi şiştiğini ve daha da boğuklaşan sesiyle, "Paşa, Paşa!" diye bağırıp sarı eşeği kamçıladığını fark etti.

Jiri, Mattia'nın kemiklerinin çıtırdadığını ve bu sesin az sonra ince, çaresiz bir gürültüye dönüştüğünü duydu.

Jiri gözlerini kaçırdı.

Ansızın çevresindeki sessizlik buz kesti. Tir tir titreyen, terleyen oğlan arkasını döndü.

Mattia bir yanına devrilmiş, bacakları kıvrılmış öylece yatıyordu. İncecik kan sızıntısı dudaklarını ıslatıyordu. Artık stratosfer katmanına ulaşmış Türk, hayvana şiddetli bir tekme attı ve, "Olallâ! Paşa!" diye haykırmasıyla balon gibi göğe yükselmesi bir oldu. Ufka doğru uçarken memnun memnun btyıklarını düzeltiyordu.

Jiri rüyasında dilini ısırdı, yumruklarını daha sıkı bastırdı göğsüne.

Giderek daha erken uyanıyorum.

Bu sabah kırlangıçların ötüşlerine çanların neşeli sesleri karıştı. Dün akşam pencereyi açık bırakmıştım ve mayıs kokusu bütün baygınlığıyla odamı işgal etti.

Bir an için ilkokul kitaplarının yapıcı çizimleri geliyor aklıma ama gülümsemiyorum. Alışıldık alaycılığımın beni terk ettiğini anlıyorum.

Çanlar çalsın, mayıs ayı kutlansın! Ben artık doğal bir element oldum.

Yatakta geriniyorum, bir ayağımla çarşafı itiyorum, serinlik bedenimi okşuyor; birkaç dakika boyunca böyle kalıp soluklanıyorum.

Her pazar olduğu gibi kahvaltıda esmer çavdar ekmeği buluyorum. Neşeleniyorum çünkü böylece akan haftaların hesabını tutabilirim. Kendimi biraz Robinson gibi hissediyorum. Ekmek dilimlerine tereyağı sürüyorum, üzerine tuz serpiyorum. Sofralar öğle yemeği için kurulmuş durumda; pazar gününe has gezginlerin gelmesi bekleniyor.

Ben de tatil havasına giriyorum ve hanın sahibinden düşün anahtarını istiyorum. Su az ve ılık akıyor ama buna rağmen kendimi "O Sole Mio" şarkısını söylerken buluyorum ve halime şaşıyorum. Sadece naka-

ratını biliyorum ve bozuk plak gibi ısrarla bu satırları tekrarlıyorum.

Sabunlanırken hazla bedenimi okşuyorum; uzun süreden sonra onun sıskılığından rahatsız olmuyorum.

Bir süre öncesine kadar, olaylar bana alçak sesle kendi düzenlerini bildirmeye başlamadan önce spor şampiyonu olma hayalim vardı. Zamanımın çoğunu spor salonunda geçiriyordum; her hareketim, attığım her adım sağlıklı bir hayatliyetin ifadesiydi.

Ama bir gün –yaz sonuydu– bir dağ yürüyüşü dönüşünde şiddetli bir ateşe yakalandım ve günlerce bilinçsiz bir halde yattım. Yeniden uyandığım sabah, kalktığımda adımlarımın eski güvenlerini yitirdiğini, hareketlerimin tereddütlü olduğunu fark ettim; aynada gördüğümse bir zamanlar ben olan kişinin gölgesiydi sadece.

Sonraki aylarda, yatakta geçirdiğim o uzun saatler boyunca sesleri tanımayı, duvarların üzerinde uzayan şekillerden, dolapların farklı çıkırtısından mevsimleri ayırt etmeyi öğrendim.

Odanın içinde sessizce dörtlüyle koşturmakla başlayan hayal gücüm her şeyin, her nesnenin sonsuz ve sınırsız olasılıklar bakımından ne kadar zengin olduğunu göstermeye başladı. Kendimi her şey için inceden inceye sorguladıkça bedenimin tüm enerjisini çaldım; ta ki onu tümünden kıvamsızlaştıran ve benliğimde yarı gölge yarı insan olduğuma ilişkin bir fikir oluşana kadar.

Gece gördüğüm rüya beni yeniden o nekahet dönemdeki duygularıma taşıdı. O zamanlar günlerin sıradanlığı egemendi bana, Mattia'nın Türk adamı gibi aşırı bir şişkinlikle biniyordu omuzlarıma ve ben, o sıradanlığın ağırlığı altında kemiklerimin çıtırdadığını, yüzümün solgunlaştığını hissediyordum – ve hâlâ da hissediyorum.

Bu yüzden hiçbir isyan duygusu yoktu içimde, sade-

ce bedenimi terk edip balon gibi göklere yükselmeyi umuyordum.

Hâlâ eski sağlığını kazanmış değilim, düzenli olarak güçlendirici tedaviler oluyor, bazı süreleri dağda geçiriyorum.

İçsel olarak hayatım çatladı, artık şiddetli dürtüler hissetmiyorum, abartılı hareketler yapacak halim yok; bir yanıma kötü olana sunmaya, bir şekilde gölgelerin akrabası olmaya devam ediyorum. Gemi her an batacakmış gibi yaşama duygusu da içime tuhaf bir coşku veriyor, sağlığımın mükemmel olduğu dönemlerde bile hissetmediğim derin bir neşeye boğuyor beni.

İriyarı çüssesiyle sapasağlam günler yaşayan Cecilia benim bu aşırı güçsüzlüğüm karşısında çok endişeleniyor ve değerli bir çiçekmişim gibi özen gösteriyor bana. İyi anlarımda ona mükemmel bir sağlığa kavuşacağımı vaat etmem bile kuruntusunu dindiremiyor.

Bazen halka açık tartılardan çıkan fişleri, kilomun yazılı olduğu satırın altını kırmızıyla çizip yolluyor, yanıma bir de açıklayıcı not ekliyorum: *Yalı boyundaki tartı, saat 11.00, pazar sabahı, 52 kg!*

Bazen de, öfkemin burnumda olduğu günlerde bir çocuğa anlatılan masalın sonunu değiştiren birinin edasıyla onunla dalga geçiyor, kaygılandırıyorum onu.

“Öncekilerden daha şiddetli bir rüzgâr darbesi beni senin ellerinin arasından alacak ve bir balon gibi uçarak göklerde görünmez olacağım!” Bunu söylerken ben bile kendi sözlerimi dinlememeye çalışıyorum.

Belime sardığım havluyla kendimi yatağa atıyorum dinlenmek için; aslında düşün canlandırıcı bir etkisi olması gerekirken tembelliğim ve derin düşüncelere dalma merakım bana kımıldamamam için her türlü bahaneyi yaratıyor.

Hayatımın bir döneminde, eylem için yaratıldığımı

düşünmüştüm; hayallerimin gücü ile adımlarımın gücünü kolaylıkla birbirine karıştırırdım.

Bu nedenle kendimi alışık olduğum miskinliğime bırakıyorum.

Pazar ayininden çıkmış çocukların avludan bağrışmaları geliyor. Onları hayal edebiliyorum: Kızlar beyaz giysileri içinde ürkek, erkekler bağı çözülmüş ayakkabılarıyla kendilerini kaybedercesine oyuna dalmış.

İlk komünyonumu aldığım günü pek hatırlamıyorum; sanırım pek çok kuzenimle birlikte katılmıştık.

Ama kardeşim Agnese'ninkini gayet iyi hatırlıyorum.

Benden üç yaş küçüktü; bizden önce bir ağabeyimiz vardı, Michele; sonra bir başka kardeşimiz daha doğdu ama arada on yıl fark vardı.

Agnese sessiz, ufak tefek, saçları atkuyruğu toplanan bir kızdı; kulakları o kadar büyüktü ki güneşli günlerde gölgeleri çok işe yarardı. Şimdi düşününce onun biraz ihmal edilmiş olduğunu anlıyorum ama çocuklukta egemen olan duygu acımasızlıktır, biz de edepsizliğimizi hep onun üzerinde denerdik.

Agnese arkadaşlık etmeyi sevmezdi, giysileri sevmezdi, televizyondaki çocuk programlarını sevmezdi; bir tek üstün yetenekli köpeklerin oynadığı bazı Amerikan filmlerini seyredirdi. Tek sevdiği kitaplardı; teyzemin armağan ettiği, o küçük kızlar için olan kitapları paketini bile açmadan hayal kırıklığı ifadesiyle çekmeceye sokar; ama insanlar ve de özellikle hayvanlarla ilgili tüm bilgilerin yer aldığı ansiklopedileri okurdu. Bütün öğleden sonralarında, başını elleri arasına alır, yabani atları, tarihöncesi oluşumları, korkunç çeneleri onu rüyalarında bile takip eden hamamböceklerini incelerdi.

Tatillerde yürürken elindeki torbaları kendi tuhaflığı dahilinde ilginç bulduğu nesnelerle doldururdu. Onunla "eskici" diye alay ederlerdi ama hiç umursamazdı; uysal bir gülümsemeyle karşılık verirdi.

İlk komünyonunu alma vakti geldiğinde daha da sessizleşti, süngüsü daha da düştü. Aşkınlığa ilişkin büyük sorunların ifşa edilmesi onun hassas hayal gücünü rahatsız etti. Kendini sorgulamaya ve yargılamaya başladı. Ama bunları kimseyle paylaşmadı.

Sadece tek bir gece alçak, adeta yetişkin sesiyle bana ilk itirafında bir günah uydurduğunu çünkü şimdiye dek hiç günah işlemediğini söyledi. O sefer marmelat çalıp sakladığını söylemişti ve şimdi pişmanlık alevleri arasında yanıyordu çünkü hem marmelattan nefret ederdi hem de şimdi yalan söyleyerek gerçek bir günah işlemişti. Ama, diye sordu bana karanlıkta, sence bizler ne gibi günahlar işleyebiliriz ki?

Hayatı aslında her türlü dünyevilikten soyutlanmış durumdaydı.

İlk komünyonundan bir önceki gün son derece huzursuzdu. Beyaz elbiseden korkuyordu, rahibin dilinin üzerine koyacağı kutsal ekmeğin damağına değmesinden korkuyordu, zevksiz hediyeler almaktan, teyzelerin yapışkan öpücüklerinden korkuyordu.

O sabah neredeyse evden çıkana kadar çizgili bluzunu ve kırmızı çoraplarını giymek için yalvardı. Ben töreni izlemedim, kilisenin en arkasında kuzenlerimle hayallere daldım.

Ortakı merdivenlerden öteki kızlarla birlikte inişini gördüğüm ânı ise çok iyi hatırlıyorum.

Tuhaf bir şey; şimdi, bunca yıl sonra o günün özellikle büyüleyici olduğunu düşünüyorum; ama aslında Agnese neredeyse buz gibi donuktu, insani değildi, bizim varoluşlarımız da gürültülü bir toz bulutundan, yabancı olduğu bir törensel bir yürüyüşe karışmış beceriksiz çocukların oyunundan başka bir şey değildi.

Eve döndüğümüzde hediye paketlerini açtı ve minik lamları olan mikroskobun karşısında yüzünü ender olarak ışıtan bir gülümseme belirdi.

Anneannemizin bahçesinde yenen ögle yemeğinden sonra öteki çocuklarla birlikte köye inip dondurma aldık. Agnese parmaklarının ucuna yükselerek çilekli ve kremalı bir külah kaptı.

Dönüşte atış poligonunun önünden geçiyorduk; burada tedirgin edici bir olay oldu. Yürürken bir silah sesi duyduk ve birkaç saniye sonra Agnese'nin bembeyaz elbisesinin üzerinde kıpkırmızı bir leke belirdi. Yüzü korkudan bembeyaz oldu, elindeki dondurma yere düştü. Serseri kurşun bir kuşa çarpmış, o da yere düşerken üzerine değerek kanıyla giysiyi lekelemişti.

Tek söz söylemeden, yavaştan, sessiz ve avutulması mümkün olmayan gözyaşlarıyla ağlamaya başladı.

Önce ona kızdık –ölmemişti ya– ama sonra onun çaresizliğinden utandık, kırların ortasından yürüyerek sessizlik içinde döndük eve.

Agnese hiç ses etmeden neredeyse üç gün boyunca ağlamayı sürdürdü. Ne olduğunu soranları inatçı bir dilsizlikle yanıtlıyordu.

Ertesi hafta –bir cumartesiydi– deniz kenarında yabancı bir arabanın altında kaldı.

Bizler portakal suyu içmek için geride kalmıştık.

Oraya vardığımızda tek gördüğümüz şey, örtünün altından kızgın asfaltın üzerine bir gelincik gibi akmış kırmızı kandı.

Birkaç gün öncesinde, gecenin ortasında bana şöyle dediğini düşündükçe hâlâ ürperiyorum: “Biliyor musun, bazen karşıdan karşıya geçerken bir koruyucu meleşim olup olmadığını anlamak için gözlerimi yumuyorum.”

Agnese'nin ansızın ortaya çıkan hatırası bütün günümü sarstı. Onun için elimden gelen her şeyi yapmadığım, büyüğü olarak hassaslığının çevresine camdan bir

duvar örmediğim için kendimi sorumlu saydığımı hissediyorum.

Agnese büyüyünce nasıl biri olurdu, diye düşünüyorum: Uzun ve sıska bacaklı, minik atkuyruğunu gururla sallayan bir kız olurdu.

Belki de onu büyük bir kız olarak hayal etmek saçma: Agnese bir koşul, bir varoluş olasılığı.

Daha da doğrusu, o varoluşun olanaksızlığı.

Gözlerimi yumuyorum, kentimizin mezarlığını görüyorum. Pazar günü, kara giyinmiş, elleri kolları çiçeklerle dolu pek çok kişi mezarların arasında yürüyor.

Agnese'nin mezarı küçük, sade; annemizin ölümünden sonra oldukça ihmal edildi; toprağın üzerinde elleri bitişik duran meleğin dudaklarını yabani otlar sardı.

Zihnimde, vicdan azabına tutunmuş sevimsiz bir düşünce beliriyor; belki iyi yürekli bir yabancı, mezarın terk edilmiş olduğunu düşünerek üzerine plastik çiçekler bırakmıştır. Ölümünden sonra da Agnese'nin varoluşuna saygı göstermek adına ne yapacağımı bilemedim. Ben de bütün insanlar gibi kendimi hayatın kaçınılmazlığına sürüklenmeye bıraktım, onun varoluşunun o kısacık dönemini görmezden geldim.

Huzursuzluk bütün içimi kaplıyor, hemen yola çıkmak, mezara gitmek, o minik ebedî yuvasını zambaklarla örtmek, söylenmemişleri söylemek istiyorum.

Ama belki de kırmızı çoraplı Agnese şu anda gökyüzünün bir köşesinde oturmuş, bizim böylesi lanet olasıca sıradan hayatlarımıza hafifçe gülüyordur.

Keyifsizliğim sürüyor, üzerimden atmak için gezintiye çıkıyorum. Minik radyoları, elektronik pinponları, tıkmaktan şişmiş çocukları, hımbıl gözkapakları inik pazar tatilcilerini görmek istemiyorum.

Birkaç bulut güneşi örtüyor. Illmitz'te ilk kez hava değişiyor. Göle yöneliyorum, suyun görüntüsü beni her zaman avutmayı bilmiştir. Daha patikaya girmeden neşeli turistlerin otomobilleriyle karşılaşıyorum.

Gökyüzü şimdi tamamen karardı. Çıkan hafif esinti kısa zamanda giderek şiddetlendi. Sazlar birbirlerini dürtüyor, kokular yoğunlaşıyor. Fırtınanın kopması yakın.

Hana dönmek ve yola devam etmek arasında kararsızlık çekiyorum. İlk ve iri damlalar düşüncelerimi bölüyor. Gölün ufku birbiri ardına çakan şimşekler yüzünden mora çalıyor.

Fırtınaları severim ama sığınabileceğim herhangi bir yerden uzak olma düşüncesi beni tedirgin ediyor. Günler önce sazlıkta bir avcı kulübesi gördüğümü hatırlıyorum. Oraya vardığımda sağanak başlıyor.

Bir an için sığınak bulmuş olmak beni rahatlatıyor ama hemen sonra tedirginliğim artıyor.

Sağanak yağmurun altında, Illmitz gölünün kenarında, sazlığın ortasında ne işim var benim?

Bütün bunlarla ne ilgim var?

Neden dünyada boy göstermeyi beceremiyorum?
Neden sürdürüyorum bu oyunu?

Kaçış, bu iğrenç taviz sürüyor.

Yaşama konusunda Agnese gibi bir olanaksızlığa yenik düşmüş değilim; ben hep bir tutunma noktası, umulmadık bir çare bulurum. Öte yandan ağabeyim Michele gibi körü körüne gündelik sıradanlığıma da bırakamam kendimi.

Ben sadece hayalperest bir ödleğim.

Şiddetiyle dünyayı sarmak istermiş gibi gelen fırtına şimdi homurdana homurdana uzaklaşıyor. Damlalar sazların üzerinden kayıyor, yaprakların arasında dans ediyor ve acayip bir senfoni yaratıyor.

Dar pencereden dışarı bakıyorum: Az ileride bataklıkta ortasında sorgucu başının üzerine devrilmiş harika bir balıkçıl, her bir adımına özen göstererek yavaş yavaş yürüyor. Arada sırada boynunu eğiyor ve adeta yitirdiği düşüncelerini yakalamak istercesine suya sokuyor.

Üşümüş halde hana dönüyorum. Hava kışa dönmüş gibi. Hemen akşam yemeğine iniyorum. Gerginim, ne varsa inanılmaz bir hızla yiyip bitiriyorum.

Sis indi, sokağın ışığı puslandı, gürültüler uzaklaştı.

Karnım doymuş, sersemlemiş halde odama çıkıyorum. Arada sırada ölümün kemiklerimi çatırdattığı, hafif bir soluk gibi içime sızdığı izlenimine kapılıyorum. Bazen de, özellikle geceleri, derin mi derin bir yalnızlık duyusunun içine yuvarlanıyorum. Kalbimin attığını, ciğerlerimin genişlediğini hissediyorum, nabzımın her atışını duyuyorum; bu beni hiç sevindirmedeği gibi sadece derin bir kaygı yaratıyor.

Bu ritimler armonisinde bir arıza, bir detonelik olanağı seziyorum.

Kimi zaman şundan emin oluyorum: Benim zihnim bütün armonileri bozuyor. Okumaya çalışıyorum ama dikkatimi toparlayamıyorum. Kendi kendimi kandırıyor ve uykum varmış gibi yapıyorum; ışığı söndürüyorum, yüzümü yastığa gömüyorum ama bedenim daha da canlanıyor, var olmama konusundaki sınırsız olanağı içinde daha da acı çekmeye başlıyor.

Bir an için düşünüyorum: Bu akşam ölüm gelip beni alacak; o anda bir ürpertiyle sarsılıyorum. Birisi bana dokunsun istiyorum, nihayet uyuyabilmek için yanımda sıcak bir beden olsun istiyorum.

Kendi kendime sarılıyorum, bin birinci ödleğim yüzünden pişmanlığa düşüp Cecilia'ya yalvarıyorum. Agnese'nin o son akşam özenle katladığı kırmızı çorapları düşünüyorum.

Bir tepe. Uzun ve dümdüz, çakıltaşlı bir yol, iki kenarındaki servilerle uzanıyor oraya. En sonda, bitkilerin arasına gizlenmiş büyük bir villa var. Sanki bir randevum varmış gibi kendimi o yokuşun başında buluyorum.

Küçüğüm, sarışınım, üzerimde denizci giysisi, başımda hasır şapka, elimde de sıkı sıkı tuttuğum keman kutum var.

Yola koyuluyorum. Yeni ayakkabılarımın arasında çakıllar çatırdıyor.

Bir partiye gidiyorum ama davetli olup olmadığımın emin değilim. Ferforje kapı aralık. Gözlerimle bir zil ya da bir bekçi arıyorum. Bu istenmeyen konunun üzerine köpeklerin atılmasından korkuyorum. Oysa burada hiçbir hayat belirtisi yok. Devam ediyorum.

Villaya girmek için yaprakların ve taşların örttüğü devasa basamakları tırmanmak gerekiyor. Ev sahiplerinin özensizliğine şaşırtıyorum.

Giriş kapısı hafif bir perdenin ardında gizli. Onu ara-

lıyorum. Karşımda bir dizi salon uzanıyor ve optik bir oyun içindeymiş gibi duran ardı ardına dizilmiş kapıların tümü açık. Tek bir ses bile duymuyorum.

Tuhaf, diye düşünüyorum; belki de partiye ara verilmiştir. İlerliyorum. Salonlar uzun süredir yaşanmamış gibi görünüyor. Bazı pencereler kırık, sarmaşıklar güçlü kollarını içeriye uzatmış.

Tuhaf; davetli olduğumu da biliyorum oysa...

Son salon parti için süslenmiş; büyük ve renkli bir vitray, kıvruklu bir piyano –üzerinde dağınık duran notalar– ortada kocaman bir masa, nakışlı örtüsü, kimi ters duran kimi yarıya kadar dolu bardaklar, çatal kaşık takımları ve en kenarda unutulmuş tek bir çatal. Renkli su sürahilerinde ölü sinekler yüzüyor. Söndürülmüş izmaritler. Kurulu sofranın üzerinde asılı kâğıt süslemeler yırtılmış. Erimiş mumlar, yerlere atılmış mumlar.

Koltukların üzerine çarşaflar örtülmüş, kiminin kenarı kaldırılmış, kıvrılmış sanki az önce oradan biri kalkmış gibi. Verandanın mor salkımlarla örtülü kapısı ardına dek açık; konuklar gün batımını seyretmek için bahçeye çıktı belki de, diye düşünüyorum.

Güneşin batışı yakın, hava serinleyecektir.

Bahçe çok büyük, düzenli kesilmiş çalılarla dolu; rasgele bir yola giriyorum; uzaktan bir gülüşme işitir gibi oldum. Ama rüzgârın uğultusu bütün öteki sesleri bastırıyor.

Bir köşede kartal ayaklı, madenî, kocaman bir küvet duruyor. Parmaklarımın ucunda yükselip içine bakıyorum; dibi yeşilimsi yosun kaplı, içinde umursamaz Japon balıkları yüzüyor.

İçlerinden birinin, şiş ve pullu karnıyla beni süzduğu konusunda huzursuz edici bir izlenime kapılıyorum. Bana bakarken gözü genişliyor, onun gözünde hasır şapkalı kendi yansımamı görüyorum, sonra yavaş yavaş çevremdeki bütün dünya bu gözün içinde yanıyor.

Kaçmak, haykırmak geliyor içimden ama dondurucu bir pelerin beni olduğum yere mihliyor. Japon balığının gözü olağanüstü. Belki az sonra beni yutacak, belki az sonra ben onun gözündeki çizgilerden biri olacağım.

Ansızın, uzakta bir panjur çarpıyor ve göz bir anda kapanıyor.

Müthiş bir tedirginlik duygusuyla uyanıyorum.

Gece gördüğüm rüya beni haddinden fazla sarstı; belki de yalnızlık ağır basmaya başladı.

Cecilia'yı düşünüyorum: Bu saatte motosikletine atlamış işine gidiyordur. Otobüste olup tesadüfen onun geçişini görmek, ona bakışlarımla dokunmak istiyorum. Kendimi huzurlu hissedebilmem için bu tek an yeterdi bana.

Bir zayıflık ânında fotoğrafını sırt çantama atmıştım sanırım; henüz açmadığım bir kitabın arasında buluyorum. Minik, soluk fotoğraf geçen sonbaharda yaptığımız bir gezide çekilmişti. Ellerini rüzgârlığının cebine sokmuş olan Cecilia bir ağaca dayanmış, gözlerini uzaklara dikmiş. Hafif bir pus sarmış onu. Ormanda ilk kar atıştırmaya başlamış.

O gezinin öncesindeki günlerde duyarlılığım son derece artmıştı, bedenim sanki devasa bir yangın içindeymiş gibi her küçük değişiklikte acıyla yerimden sıçıyordum. Bakışlar radyoaktif olmuştu ve her şey canlı bir ten gibi benim içimde nabız gibi atıyordu.

"Gidelim," dedi o gün Cecilia bana uysal bir edayla ve o öğleden sonra şehirden çıkıp dağa gittik.

Ama o yerlerin sessizliği ve durgunluğu bende tam tersi bir etki yarattı; benim huzursuzluğumun yarasına huzur, şifa vermediği gibi daha ince, daha keskin bir sızı yarattı.

İşte bu ruh halimde Cecilia etrafı seyretmenin onda

yarattığı mutlulukla bana bir anda aptal, bayağı, sıradan görünüyordu. "Nasıl bu kadar salak olabiliyorsun?" diye bağınyordum ona. "Dünyanın vahşetini unutmak için sıraya dizilmiş dört sıra ağaç yetiyor mu sana?"

Benim hakaretlerim karşısında gülümsüyor, hafifçe omzunu silkiyordu. Her bir taşı tekmeliyor, ağaçların dallarını kırıyordum. Acayıpti: Dağda yürüyüş yapmayı hep sevmişim, o yürüyüşler bana her zaman derin bir sükûnet vermişti ama o gün Cecilia'nın huzuru benim sükûnete kavuşmamı sert biçimde engelliyordu.

Ormanın dinginliğinin tadını çıkaramıyordum, sevdiğim insanın mutluluğunun keyfini süremiyordum ve bu beni daha da derin bir rahatsızlığa sürüklüyordu.

Zaman zaman bedenimde elektrik boşalmaları oluyor ve bana hükmeden tek dürtü, yıkım dürtüsü. İçimde bir ikilik varmış izlenimine kapılıyorum, benim ikincim ise kesinlikle güvenilmez bir insan. Daha keyifli olduğum anlarda ona *miçom* diye sesleniyorum ve örtülü bir ironiyle onunla konuşuyorum ama diğer zamanlarda miço sessizleşiyor, ben açık denizlere sürüklenip gidiyorum.

Cecilia benim mürettebat değişimlerimi bilir ve buna sessizce saygı gösterir.

Ne var ki çoğunlukla bu da yeterli olmaz.

Onunkinin, umursamaz bir sessizlik olduğundan korkarak onu yaralama ihtiyacını daha fazla hissederim.

İşte o günlerde de öyle oldu. Önüm sıra yürüse, "Beklesene! Ormanda kaybolmamı mı istiyorsun?" diye bağırdım. Sırt çantam varsa ve ağırlığından yakınırsam hemen çantalarımızı değiştirmeyi önerirdi. "Sen beni hasta mı sanıyorsun?" derdim suratsızca. Ses çıkartmazsa çıkıştım: "Konuşsana! Sessizliğin dişleri beni kemiriyor!" Konuştuğu zaman ise öfkeleniyordum: "Bu saçma sapan

laflarınla şu güzel orman gezintimi mahvetmeye mi çalışıyorsun?"

Şimdi elimdeki fotoğrafı incelerken onun bakışlarındaki dinginliğin benim acımın çok çok üstünde olduğunu anlıyorum.

Bu berbat hayaller atmosferi gözümün önüne gelen bir görüntüyle kesildi. Çayırda oturup soğuk yiyeceklerimizi atıştırmıştık ve şimdi tepenin sol yamacındaki patikaya girmek üzereydik. Ben taşları tekmeleyerek önden yürüyordum, Cecilia da sessizce arkamdan geliyordu.

Ansızın ormandan bir geyik çıktı. Karşılaşmamız onu da şaşırttı ve genişlemiş burun kanatlarından duman gibi görünen nefesler çıkartarak korku ve merak arası bir ifadeyle yüklü bakışlarını bize dikerek yolun ortasında duruverdi.

Bu bir an sürdü ama benim hatıramda, sonsuzluğa doğru genişleyen bir zaman dilimi gibi göründü. Şimdi bile tüylerindeki nemi, boynuzlarının şahane çatallarını kusursuzca çizebilirim.

Sonra ansızın uyanmış gibi yeniden ağaçların arasına daldı ve biz vadide uzun süre ayaklarının dövdüğü taşların sesini işittik.

Biz de bir süre öylece durduk ve sonra ben alçak sesle şöyle dedim: "Bir geyik..." Ve yavaşça, tek söz etmeden dönüş yoluna koyulduk.

Bedenimin ta içine derin bir sükûnet yayıldı.

Köye yaklaştığımızda heyecanla Cecilia'nın kolunu tuttum ve, "Bir geyik, bir geyik! Bir geyik gördük, bu şahane değil mi? Mutlu değil misin? Bir geyik, şahane bir geyik!" deyip durdum.

Üşüdüğümüzden karşımıza çıkan ilk köyün barına girdik. İki sıcak şarap ve minik pasta istedim. Karnımı doyurunca çenem daha da düştü; yanaklarımın kızardığını, heyecanımın havaya yayıldığını hissediyordum. Ço-

cuksu bir coşkuyla Cecilia'ya şu kısacık ömrümde rastla-
dığım bütün geyikleri anlatmaya başladım.

Pansiyona döndüğümüzde onunla tatlı tatlı seviştim.

Ertesi sabah onun bedeni üzerinde kıvrılmıştım; se-
rili teninde kendimi yitirmiş ve yeniden bulmuştum.

Cecilia'nın bedeni! Bedeninin müptelası olmasam da
onda beni büyüleyen ilk şeyin bedeni olduğunu söyleye-
bilirim. Müşfik olmak özelliğim değildir ve kendi bedeni-
min köşegenliği içine hapsolmuş olsam da onu ilk kez bir
arkadaşın evindeki partide gördüğümde içimi sıcak bir
alev dalgası sarıvermişti. Ona evine kadar eşlik etmiş ve
otomobilden inmesinden önce bir bahaneyle başımı kar-
nına dayayıp şöyle fısıldamıştım: "Karnına bayılıyorum."

Bu kesinlikle tuhaf bir aşk ilanı oldu ama belli ki tam
on ikiden vurdu; çünkü ertesi gün buluşmaya başladık.

Gerçekte o dönemi yeniden düşündüğümde buluş-
mak kelimesinin durumu tam olarak karşılamadığını anlı-
yorum. Köşelerde karşılaşıyorduk, hızlıca birbirimizi kok-
luyorduk, aramızdaki mesafeyi hesaplıyor, kaçış planları
yapıyorduk. Sürekli bir karşılaşma ve kaçma halinde olu-
şumuz yüzünden iki orman canlısını andırıyorduk.

Uzun süreden beri hiç kimseyle böyle derin bir ilişki
kurmuyardım ya da kimse benimle derin bir ilişkiye ya-
naşmıyordu; ama Cecilia o yuvarlacık kollarıyla, geniş
karnıyla, tenselliği vaat eden sessizliğiyle bunu başardı.

Ve böylece "yalnızlık"ın alternatifi "Cecilia" oldu;
"hüzün"ün alternatifi gene oydu, Cecilia; hatta "boş"un
alternatifi bile Cecilia'ydı. En yoğun sevinçlerini benim-
le paylaşan ilk kişi o oldu.

Arkadaşlarımız ilişkimize şaşıırıyordu.

Aramızdaki bağı tanımlamak mümkün değildi: On-
ların gözlerine görünen tek gerçeklik benim sürekli başı-
mı onun karnına dayayışımdı.

Kendini iyi bir psikolog sayan, Cecilia'nın arkadaşlarından biri bir akşam yemeğinde bana şöyle demişti: "Belki de çocukluğuna dönüş dönemi yaşıyorsun, istemeden regresyon krizine girdin ve bu nedenle onda bir anne korumacılığı aramaya meyillisin."

Bu gözlemin sıradanlığı beni yaralamıştı; en çok nefret ettiğim şey bazı insanların her ilişkide sıra dışı, uygunsuz bir şeyler keşfetmeye çalışma arzularıydı.

"Evet, doğru!" diye haykırmaya başlamıştım. "Cecilia'yı annem gibi seviyorum hatta onu annemden daha çok seviyorum. Onun karnını, doğurganlığını, içine gömülebilme imkânımı seviyorum, onun rahmini bir bebek gibi seviyorum, onun iliksiz düğmelerini, kararsız adımlarını ve sessiz gülümseyişlerini seviyorum!" Ve kapıyı arkamdan çarpmadan önce şöyle bitirdim sözlerimi: "Ve onu böyle seviyor olmaktan ötürü çok mutluyum!"

Ben Roma'da üniversitenin ilk yılını okurken annem zamansız bir şekilde hayatını kaybetti. O dönemde yaşadığım hayat, dersler yüzünden sürekli yer değiştirmem, yeni arkadaşlıklar kurma hevesim yüzünden yavaş yavaş ölüme yaklaştığı son günlerinde annemin yanında olamadım.

Hastalık sessizce, günden güne uzaklaştırdı onu benden; sonunda ölüm onu yanına aldığı anda çok şaşırmadım: Sanki ona ait son parça gitmişti, sanki şiddetli bir rüzgâr oyun odasındaki yap bozların birkaçını havaya savurmuştu.

Acım da çok yoğun olmadı: Daha çok sevdiğim bir eşyadan, ailemize ait bir dekordan koparıldığım hissine kapıldım.

Aslında bizi birbirimize bağlayan sevgi çok derin değildi. Evet, o bizim hiçbir şeyimizi eksik etmemişti, anneliğin bütün görevlerini yerine getirmişti; kaçınılmaz ödevini tamamlamış ama buna kendiliğinden hiçbir şey eklememişti.

Böyle olunca ben, insan sıcaklığının değil, bir kavramın oğluymuşum duygusuyla büyüdüm. Evlat olma durumumu kendi bedenimin soğukluğunun kurduğu bir tuzağa düşmüşüm gibi yaşadım ve hâlâ da öyle yaşıyorum.

Ama babamın uzun süreli bir yokluğu sırasında bazı geceler annemin koynunda uyuduğumu hatırlıyorum ve bir keresinde uykumda yumuşak ve sıcak bir şeye değmişim; bunu hiç beklemiyordum. Uyandığımda annemin bir ayağına değdiğimi anladım, hayretle doğruldum ve uyuyan annemi seyrettim.

Annemin böyle sıcak bir fizikselliği olabileceğini hiç aklıma getirmemişim, onun üstün bir düzene ait tek bir soyut boyuttan ibaret olduğunu sanıyordum; aralık ağzından küçük solukları dökülüyor, katlayarak başının altına soktuğu kollarıyla cenin pozisyonunda uyuyordu.

O zaman hissettiklerimi şimdi söylemem kolay değil; sanırım kendimi büyümüş sanmamın tedirgin edici duygusuydu ve bu feci duygu onun ölümünden sonra da, en beklenmedik ortamlarda ortaya çıkmayı sürdürdü. Onun kocasının dönüşünü bekleyerek yitirdiği günleri, kaybolmuş gençliğini düşünüyorum: O soğuk ve tertipli figürü, evin içinde dolaşp her şeyin yerli yerinde olup olmadığını denetleyişini görür gibi oluyorum.

Annemin kişisel eşyalarını toparlarken –sanki kaplıcalara gitmişti– belirsiz gazete kesikleri, yemek tarifleri, tren tarifeleri arasında süslü ipek kumaşla kaplı bir deftercik buldum. İçine, son derece çocuksu bir yazıyla edepli şiirler yazmıştı; ilk ergenlik yıllarına özgü saflık ve sıkıntıyla hayatın acımasızlığını anlatmıştı. Bu duygularını dile getirmek için karşı sayfaya da suluboyayla narin çiçekler çizmişti.

İçsel yaşamının bu ürkek ve yegâne izlerini görünce annem olmuş olan kadın için ilk gerçek gözyaşlarımı döktüm.

Cecilia şu anda Roma'da, yazı masasının başında, benim seçimim yüzünden uzakta; annem göklerde, muhtemelen hâlâ kendi düzenine uygun bir bulut aramakta.

Yani yalnızım, biraz kendi isteğimle biraz da tesadüfen.

Bir zayıflık ânında telefon kulübesine koşmak, Cecilia'yı aramak ve haykırmak istiyorum: "Buradayım, Illmitz'teyim! Düşüncelerim beynimin içini kemiriyor. Yalvarırım, gel kurtar beni!"

Ama o anda Illmitz'ten daha çok şey kazanmam, bazı düşüncelerimi netleştirmem ve bütün yolu, tek bir solukta yürür gibi, anlamadan buradan gidemeyeceğimi hissediyorum.

Günlerdir dünyada olup bitenlerden haberim yok.

Arada sırada yolu buraya düşen bir turistin okuduğu gazetede kocaman harflerle yazılmış, dehşet içerdiğini düşündüğüm haberler çarpıyor gözüme. Aslında hiç de haber yoksunluğu çekmiyorum.

Bir keresinde, daha da gençken, heyecanıma yenik düşmüş, bir deftere dünyayı daha iyi bir yer haline getirmek için gereken ilkeleri yazmıştım; onları şimdi okusam kesinlikle gülümserdim.

Zamanla tümünden umursamaz birine dönüştüğümü söylemek istemiyorum; daha adil bir hayat olasılığına ilişkin bir umudu koruyorum hâlâ; ama gündelik hayat konusunda bir tür kopukluk hissediyorum.

Kimi zaman kendimi insandan çok ağaç gibi hissediyorum. Acıya katılmam küçük eylemlerin somutluğunda değişim gösterdi; barda durup emeklilerle çene çalıyorum, uzakmış gibi görünen yerlerden kapıcının çocuklarına resimli kartlar gönderiyorum ama dünyadaki çatışmaları ya da şu partinin önderinin adını sorsalar utanç yüklü bir sessizliğe gömülüyorum.

Kahvaltıdan sonra, tuhaf bir gürültü dikkatimi çekince meydana çıkıyorum: Bir arabaya dolmuş Çinge-

neler geliyor. Genç kadınların şahane hatları var; erkekler de kedi adımlarıyla ilerliyor.

Kasabanın çocukları ve kadınları merakla oldukları yerde kalakalıyorlar.

Son derece yakışıklı ve bakımsız bir erkek arabadan aşağı atlıyor ve bir yandan iki sopasıyla davulunu çalıyor bir yandan da naralarla çağrıda bulunuyor. İnsanlar meydanı dolduruyorlar; Schwarzer Adler'in sahibesi bile kapının pervazına dayanmış ilgiyle izliyor.

Tellal uzattıkça uzattığı haykırışıyla sessizlik istiyor. Sahnenin arkasına pis bir bez geriliyor.

Arkasından ısıltılı gülüşü, kocaman küpeleri, incecik işlenmiş eteğiyle kraliçeyi andıran bir kadın çıkıyor.

Uzak Asya stepleri. Bir toprak parçasına demir atmış sefil bir köy. Soğuk ve parlak gökyüzü denizi andırıyor. Arada sırada hafif, çizikli, dalgaları andıran bulutlar gelip geçiyor.

Burada at binicilerinin kabilesi yaşıyor, kadınlar onların dönüşlerini bekliyorlar. Yarı çıplak çocuklar kırık çömlek parçaları arasında oynuyorlar. Bazı kızlar gelinlik giysilerini dokuyorlar.

Savaşçılar kısa sürecek bir talana çıkmışlar; atlar ve babalar yoklar.

Alesa, reislerden birinin oğlu; dövüşe çıkma yaşı gelmiş ama narin ve esmer fiziğinin yanı sıra davranışlarındaki zarafet onu çarpışmaların şiddetine değil düğünlere yakışır kılıyor.

Oysa Alesa büyük fetihlerin, uzak diyarların, ağzı köpüren atların hayalini kuruyor ve sessizce babasının yola çıkışını seyrederken, kendisine de gel denmesini bekliyor.

Ama baba hep yalnız çıkıyor yola ve Alesa halıların üzerine uzanıp hayaller kuruyor, her birine uzak bir kıtının, uzak bir toprağın adını vererek bulutları seyrediyor;

bir tilki gibi steplerden gelen rüzgârı kokluyor, pembeleşmiş fundaların kokusunu duyuyor.

Günün birinde Alesa iki saçaklı bulutun ilginç şekilleri yüzünden bir ejderha ile bir süvarinin hayalî çarpışmasını seyrederken üzerleri toz kaplı bir öbek savaşçı beliriyor yanında.

Kılıçlarının süsünden ve şapkalarının biçiminden onları hemen tanıyor: Doğulu bir soydan geliyorlar. Titreyerek ayağa fırlıyor. Tek söz etmiyor ama bakışları öylesine yoğun ve ısıltılı ki süvarilerden biri onu kolundan yakalıyor, eyerinin ardına atıyor ve alıp götürüyor.

Günlerce hep aynı manzarada sessizlik içinde at sürüyorlar. Bir akşam stepte kurdukları kampta reisin yanına çağırıyor ama eşiği atlar atlamaz savaşçılardan biri elindeki parlak hançerle üzerine atlıyor. Alesa kedi gibi sıçrayıp onun sırtına zıplıyor ve kendi çocuk hançeriyle onun nefesini kesiyor.

Çadırın ta dibinde, yere yayılmış keçi postlarına kurulmuş reis gülerek alkışlıyor. Kısık sesle ona tunç miğfer ve kılıç armağan ederken, "Şimdi gerçek anlamda şövalye oldun," diyor. "Yola çıkıyoruz," diye ekliyor, "bir fetih savaşına; güneyde ürünün bereketli olduğu topraklara gidiyoruz. Deniz adını verdikleri, sınırı olmayan devasa bir gölün kenarındalar, bu denizi aşyp gelen yelkenliler başka renkten insanlar taşıyorlar; denizin içindeki balıklar güneşten şaşırıp ağlara atlıyorlar ve yoğun kokulara bürünmüş kadınlar kendilerini tomurcuk çiçekler gibi sunuyorlar erkeklerine."

Tam o anda bir hizmetkâr kızarmış koyun eti ve kupaıyla taze ve kekremsi şarap getiriyor.

Yemek bitince Alesa teşekkür ediyor, miğferi ve kılıcıyla çadırına dönüyor. Geceyi huzursuz geçiriyor. Yelkenli de ne acaba? diye soruyor kendine. Belki de denizin üzerinde akıp giden bir buluttur. Ya deniz nedir? Bir keresinde babasından denizin yağmurdan yapılmış, tersyüz edilmiş gökyüzüne benzediğini işitmişti.

Rüyasında mor suratlı, yeşil elli adamlar sabaha kadar kakkahalarla takip ediyorlar onu.

Uyandığında Alesa artık korkmuyor. Umursamazca eyerine atlıyor ve fetih hırsıyla ordunun seçilmişlerinden oluyor.

Ovaları aşan savaşçılar, en yaşlılardan başlamak üzere birer birer miskinleşiyorlar ve bedenlerinde tuhaf şişler çıkıyor; başlarında ağırlar beliriyor ve birkaç gün içinde hepsi boğulmuş kedi yavruları gibi can veriyorlar.

Böylece mucizevi biçimde kurtulmuş olan Alesa kırk atla baş başa kalıyor.

Önünde uzanan bilinmezlik, ardında uzanan ise uçsuz bucaksız stepler.

Bunun üzerine adımlarını eve doğru çeviriyor ve at sırtında geçirdiği uzun saatler süresince sessizlik içerisinde dönüşün sevincini tadıyor.

Uzaktan köyü görüyor ama çadırlar arasında duman seçemeyince içini belirsiz bir tedirginlik sarıyor. Belki de, annem yüzümü çevreleyen sakal yüzünden beni tanıyamayacaktır ama babam kim olduğumu kesinlikle anlayacaktır, beni yeniden gördüğüne sevinecektir, diye düşünüyor.

Köyün girişinde sıska ve bodur köpekler başıboş dolaıyor. Köy halkı evinde dinleniyor olmalı, diye düşünüyor Alesa ve kendi çadırının önüne vardığında bir sıçrayışta atından iniyor, "Baba! Anne!" diye bağırıyor.

Ama eşikteki halının parçalandığını, ilmik ilmik söküldüğünü ve iplikleri arasında harika bir örümceğin parıldadığını görüyor.

Alesa yere yıkılıyor, elleriyle çadırın uçlarına yapışıyor ve ağlamaya başlıyor.

Öfkeyle, geri gelmenin beyhudeliğine ağlıyor.

Yakındaki çayırda bir keçi meliyor, bir kova kuyuya iniyor ve dibin karanlığınca yutuluyor.

"*Marillenknödel!*"

Masada oturmuş meydanın temsil sonrası boşalmasını ve insanların gündelik uğraşlarına dönmesini seyrederken lokantada çalışan çocuk dumanı tüten, üzerine toz şeker ve tarçın serpilmiş kayısılı *knödel*¹ getirdi.

Zihnimde hesaplıyor ve on sekiz yıldır bu en sevdiğim yemeği yemediğimi anlıyorum; bunu fark edince de yemeğin küresel armonisini bozmaktan ürküyorum.

Anneannem ailemizde bunu pişirmeyi bilen tek kişiydi ve onun ölümünden sonra kimse geleneği sürdürmedi.

Öğle yemekleri için her cumartesi bizi konuk eden evi, belki de damağımızı şenlendirdiğimiz yerden daha fazlasıydı. O kayısılı veya erikli *knödel*'ler, o leziz doldurulmuş ve kızartılmış *palacinka*'lar,² o mis kokulu lorlu ya da elmalı *strudel*'ler³ dönülesi bir ülkenin son anılarıydı.

Anneannem Macar'dı; artık bütün hayatını koltuk-

1. Güney Almanya ve Avusturya'ya özgü, tuzlu veya tatlı olarak hazırlanan bir tür hamur köftesi. Kayısıyla hazırlanan *Marillenknödel* ise Bohemya ve Avusturya'da yaygındır. (Y.N.)

2. Boşnak akıtması. (Y.N.)

3. Avusturya mutfağına özgü, ince yufkadan hazırlanan elmalı tatlı. (Y.N.)

ta, burnunun ucuna kondurduğu gözlükle bulmaca çö-zerek geçirse, onlarca yıldır ülkesiyle ilintisini koparmış olsa da bende yiyecekleriyle dönülesi bir ülke duygusu-nu yaratıyordu.

Evi kentin en eski mahallesindeydi. Ağır mı ağır apartman kapısını aştıktan sonra karanlık, aşınmış merdi-venlerden çıkarken bu kadim avlunun bütün kokuları birbirine karışırdı; avlunun nemi, kedilerin çışı, yaz sıcak-larında çürümeye başlamış çöpün kokusu harmanlanırdı. İlk merdiven altında sanki masallardan çıkma bir yaratığı andıran saat tamircisinin atölyesi vardı. Camın arkasın-dan görebildiğim tek şey onun tek gözlü dürbüncüğü-üdü; merdivenleri tırmanırken bazı saatlerin tıkırtısını ya da zamansız öten guguk kuşunun sesini duyardım.

Ahşap kapı biraz soyulmuştu ve tam ortasında gü-lünç bir Kyklop misali kocaman camdan göz vardı.

Zili çaldıktan sonra birkaç dakika beklemek zorun-daydık, ben de o sırada anneannemin hareketlerini hayal ederdim. İşte şimdi gözlüğünü çıkartıyor, gazetesini kat-lıyor, kalemle birlikte divana bırakıyor, patikleriyle kapı-ya doğru yürüyor, yerdeki parkeleri çitırdatıyor; şimdi gözünü deliğe dayıyor. Ve gerçekten de tam o noktada, tam o anda hiç şaşmayan soru duyulurdu: "Kim o?"

Her hafta, cumartesi günü, saat birde.

Sonra şangırtıyla anahtarlar çevrilir ve anneannem bizi içeri alırdı. Onunla sohbet olanağı pek yoktu; olsa olsa bize, "Adı 's' harfiyle biten firavun kim?," ya da, "Kavramın sonu nedir?" diye sorardı ve bu sonuncusu-nun yanıtının "ram" olması beni pek şaşırtırdı.

Çaba göstererek dikkatimi toplamaya çalışsam da şimdi onun yüz hatlarını asla hatırlayamıyorum. Oysa evi, varlıklarının ötesinde bir anlam taşıyan bütün nes-neler gibi bütünüyle aklımda.

Yemek odası anacaddeye bakardı ve üç katlı camdan oluşan –orada rüzgâr şiddetli eserdi– iki beyaz penceresi vardı. Pencerenin cumbası bir tür akvaryum oluşturunurdu, biz de oraya oturup aşağıdan geçenleri seyrederdik.

Kış öğleden sonralarında camlar arasına –bunu şimdi anlıyorum– yelin soğuşunu kesmek için çiçekli minderler yerleştirilirdi. Ama o zamanlar Agnese’nin, “Bu yastıklar pencereleri uyutmak için mi yoksa gizlice cinlerin geleceğini mi sanıyorsun?” diye sormasıyla ben de onlara farklı anlamlar yüklerdim.

Zemin yelkenli ambarı gibi çıtırdardı ve en çok yürünen kısımlar kalın muşambayla kaplanmıştı.

İri yapılarını hatırlasam da mobilyaların şekilleri aklımda kalmamış.

Ortakdaki duvara dayalı duran divanı ise çok iyi hatırlıyorum: Güllü kumaşla kaplıydı ve en çok yıpranan yerleri ipek gibi parlardı. Dedemin saçlarını dayadığı kısım hâlâ yağlıydı ve bazen oynarken yüzümü oraya dayadığımda sadece kir, toz ya da naftalin olmayan, belki bu üçünün karışımından oluşan ama benim sonradan “ihtiyar kokusu” diye sınıflandırdığım bir koku duyardım. Anneannemin yemekten sonra ikram ettiği naneli karamelalarda da aynı tat, bizim ağzımızı sildiği ve kendi tükürüğüyle ıslanmış mendilinde de aynı koku vardı.

Bir zafer kupası gibi taşıdığı çorba kâsesiyle koridorun ucunda beliren anneannem yemek odasına giriş yapmadan mutlaka, tek anımsadığım şu cümleyi kurardı:

“Ellerinizi yıkadınız mı?”

Ve biz neşeyle banyoya koşardık. Bizim gibi pislik meraklısı çocuklara sahip olan annem buna şaşırırdı ama anneannemizin banyosunda tuhaf bir çekicilik vardı. Ev antika olduğundan ve özgün halinde banyosu bulunmadığından sonradan balkonun bir ucuna kondurulmuştu. Uzunlamasına şekli ve havada asılı duruyor olması nede-

niyle banyo bizim gözümüzde uzay kapsülüydü: Sırayla bideye oturur, bütün galaksiler üzerinde seyahat ederdik.

Aslında Agnese hemen giderdi. Banyo onun için denizaltı olmalıydı ve bizim geminin minik penceresinden sarkıp sayısız yıldızı tanımlıyor olmamız onu pek rahatsız ederdi.

Geciktiğimiz için de, hiç aksatmadan annem gelirdi peşimizden ve elleri hâlâ kirli olan bizler aydan iner, zaffer içinde yemek odasına dönerdik.

Agnese çoktan yerine oturmuş, bir tahtı andıran iskemlesine gömülmüş olurdu ve tam karşısına yerleşen ben, tabağın üzerinde onun sadece gözlerini ve koca kulaklarını görürdüm. Yavaş yavaş yerd; ikinci kahvaltısına kadar sofrada kalması sık sık görülen bir haldi. Aralarda enkaza tutunmuş kazazede inadıyla yumruklarını tabağın kenarına dayar, otururdu.

Yemeğimizi bitirince, annemin ifadesiyle “terbiyesiz görünmemek için” yarım saat daha oturup anneannemizle çene çalardık; daha doğrusu annem divana oturur, annesine bizim okul havadislerimizi ya da yaklaşımakta olan yeni bir düzensizliği aktarırdı. Bu sırada ben ve kardeşlerim salonda yeni bir oyun keşfetmek için ortalığı karıştırırdık.

Agnese en akla gelmedik yerlere girmeye bayılırdı. Kimi zaman boş olduğunu düşünerek odasına girdiğimde bir yerden gelen sesini işitirdim: “Buradayım!” Ya yatağın altında ya da dolap kapaklarının ardında olurdu. Omuzlarını silkerek, “Böyle olunca dünya biraz olsun değişiyor,” derdi. Alışılmadık bir açıdan bakınca nesnelerin farklı bir görünüm kazandıklarını söylerdi.

Anneannemin evinde, iki koltuğun solunda yegâne ısı kaynağı olan kahverengi çini soba bütün ihtişamıyla dururdu ve büyük döküm kapağı açık olduğunda kocaman alevler görünürdü.

Agnese masanın ayaklarının arasına oturup gözlerini ateşe dikmeye bayılırdı. Nedenini sorduğumda, "Televizyondan daha çok hoşuma gidiyor," derdi.

Bir keresinde, bu pür dikkat halinden çok sıkılınca masanın altında onun yanına sokulup, "Sence de cehennemin alevlerine benzemiyor mu?" diye sordum.

Bugün hâlâ o nedensiz kötülüğümü düşündüğümde derin bir vicdan azabı duyarım: Agnese o günden sonra bir daha hiç sobaya bakmadı.

O, masanın altında otururken Michele ve ben bir iskemleye çıkar, pencerenin camları arasındaki dar köşeye tünler ve orada gününe göre ya balık ya da uzayda uçan astronot olurduk ve sokağın sonundaki limanı fark ettiğimizde kendimiz gemi olur, hangi geminin hangi ülkeye ait olduğunu kestirmeye çalışırdık.

"Ben Japon kruvazörüyüm!"

"Hayır o benim!"

"O zaman ben Amerikan muhribiyim!"

"Hayır!"

"Tabii ki öyle çünkü benim kazağım enine çizgili!"

Sonra, günün birinde arkamızdan gelen ve ansızın belirerek bizi susturan Agnese şöyle dedi: "Ben de römorkörüm!"

Ne var ki bütün bunların üzerine bir kış rüzgârı esiyor ve kulaklarıma limandaki yelkenlerin hışırtısını taşıyor.

Yemekten sonra kasabanın sokaklarında aylak aylak geziyor, açık pencerelerden içeriye bakarak ailelerin özel hallerini seyrediyorum. Alanda son satıcılar, satamadıkları malları topluyorlar: tavuklar, iş giysileri, mutfak araçları.

Tezgâhın üzerinde sergilenen bir dizi bıçağı görünce ansızın ürperiyor ve gözlerimi yumuyorum; yeniden aç-

tiğimde şaşkınlıkla soruyorum kendime: Yoksa basit olasılıklardan mı korkuyorum ben?

Edebî çiziktirmelerden, gereksiz zihinsel didinmelerden nefret ederim ama Illmitz'e gelmek üzere yola çıkmamdan az önce gerçekleşen bir olay beni derinden sarsmıştı.

Doğduğum köyde tatil yapıyordum. Cecilia benimleydi.

Bir cumartesi günü bir akranım için –ilkokul öğretmenimin oğluydu– Kültür Evi'nde özel bir konser düzenlendi; yıllarca yurtdışında öğrenim gördükten sonra eve dönüşü kutlanacaktı. Dört yaşından beri keman çalıyordu. Onu uzaktan tanıyordum, parklarda savaşıklık oynamışlığımız vardı, beni hâlâ hatırlayıp hatırlamadığından da emin değildim. Cecilia o akşam kendini iyi hissetmiyordu ve canı çok sıkındı.

Çocukluk arkadaşım Andrea'nın konsere birlikte gitme daveti, tembelliğimi yendi. Konser köy yeri saatlerine uygun olarak sekizde başlıyordu. Traktörler tarlalardan dönerken yediğim hızlı bir akşam yemeğinden sonra yola koyuldum.

Andrea beni merkezdeki barın önünde bekliyordu; onu uzaktan gördüm, en ufak bir sese bile başını çevirip bakmaya hazır, tetikte bir hayvanı andırıyordu. Elinde sigarasıyla konserden önce bir kadeh şarap içmeyi önerdi; ayakta, karşılıklı durduk, sessizce yudumladık şarabımızı.

Vardığımızda salon çoktan dolmuştu. Fırıncı ile benzincinin arasında boş kalan son iki koltuğa oturduk. Beklerken Andrea'yla sohbet etmeyi denedim ama bundan rahatsız olmuş gibi göründü; ya benim alçak sesle konuşmam ya da köy halkının özel işlerimizi işitmesi onu tedirgin etmişti.

Heyecandan peruğunu biraz eğri takmış olan kulübün müdiresi kısaca akşamın programını açıkladı.

Sonra sessizlik oldu ve salonun en arkasında, üzerine frak giymiş Fulvio elinde kemanıyla belirdi. Çocukluk oyunlarımızda kurduğumuz barikatın arkasından gördüğüm gülüşü pek değişmemiştir: saflık ve alaycılık karışımı tuhaf bir gülüş. Bu beni rahatlattı, demek ki o bile tam olarak büyümemiştir.

Bir an odaklanıp kemanını akort ettikten sonra çalmaya baladı. Mozart'ı tanıdım, Bartók'tan da bir şeyler çaldı. Program benim zevkime uygundu ve Fulvio'nun son derece zarif bir yorumu vardı. Bakışlarım bir onun ellerine, bir onu dikkatle izleyen seyirciye takılıyordu.

Andrea orada değil gibiydi, uzaklardaydı sanki. Zamansız bir alkışı öfkeli bir "Sersemler!" yorumuyla karşıladıktan sonra yeniden düşmanca sessizliğine gömüldü.

Her zaman olduğu üzere, müziğin etkisiyle öyle derin düşüncelere daldım ki, içimdeki serin akışkanlık dışında bana ait hiçbir şey kalmadı.

Konser coşkulu bir tekrardan sonra, saat onda sona erdi. Sokağa inip Fulvio'yu bekledik. Onun onuruna küçük bir davet düzenlenmişti.

Hava serinlemişti; atkestanesi çiçekleri kar taneleri gibi başımıza kondu. Andrea ve ben bir-iki sigara içip havadan sudan konuştuk; sonra gündelik giysileriyle Fulvio geldi, yanakları daha da kızarmıştı.

Parti Andrea'nın evindeydi; oraya varmak için tarlaların ortasından geçen uzun bir yol yürümek zorundaydık. Sözlerimiz suda kayan taşlar gibi kayarken, ağustosböceklerinin tekdüze sesleri bize eşlik ediyordu.

Anne heyecanla bizi eşikte bekliyordu; onun yanına varır varmaz elimize birer kadeh sert şarap tutuşturdu. Partinin olduğu bodrum katına indik; masanın üzeri sepetli şaraplar ve tadımlık mezelerle doluydu; ilkbaharın ilerleyen günlerinde olmamıza rağmen köşedeki şömüne gürül gürül yanıyordu.

Şarapla gevşeyince daha sıcak bir sohbeta daldık. Fulvio'ya bakıyordum: Onun tuhaf zarıflığı hoşuma gidiyordu. Oturduğum koltuktan ortak hayatlarımızı hissettirmek istercesine gülümsedim ona ama hemen sonra bu karşılaştırmanın ne kadar anlamsız olduğunu fark ettim. Fulvio eğitimle, sıkıntılarla, fedakârlıklarla geçen uzun yılların sonunda doğal yeteneğine bir şekil kazandırmayı başarmıştı ve şimdi seçilmiş kişilere özgü rahatlıkla seyirci karşısında duyarlılığının renklerini bizlere yansıtabiliyordu.

Üzerine göre dikilmiş bir giysiye bürünürcesine girmişti sanatın içine.

Oysa ben hâlâ holde duruyor, hangi paltoyu giyeceğimi düşünüyor, hatta bir paltom olup olmadığına bile kafa yormuyordum.

Bu ani gözlemim yüzünden huzursuz olarak gitmeye, bin mil öteye kaçmaya karar verdim ama Andrea'nın annesi elinde kocaman bir pastayla gelerek benim dikkatimi dağıttı. Peşinden gelen oğlunun elinde de şampanya vardı.

O anda, bir süredir düzen bozmaya çalışan haliyle dikkat çeken Alessandro adlı bir genç eline koca bir bıçak alarak pastayı kesmeye gönüllü oldu. Herkes törene eşlik etmek için çevresini sarmıştı ki Alessandro elindeki bıçakla Fulvio'nun karnına saldırarak, "Dikkat!" diye bağırdı. Bıçağın şimşek gibi parlayışını ve arkadaşımın yüzüne yayılan dehşet duygusunu gördüm.

Elbette bu bir şakadan başka bir şey değildi ve herkes anlamsızca güldü; sadece Fulvio ve ben bir an için bunu gerçek bir tehdit olarak almıştık.

Kemancı arkadaşım kendine geldiğinde o kıskanılası eliyle bıçağın yönünü çevirip pastaya daldırdı ama bütün bir akşam o çocuksu dudaklarının ardında derin bir tedirginlik olduğunu fark ettim.

Şaraptan iyice esrikleşmiş olarak saat ikiye doğru oradan ayrıldık. Fulvio neredeyse evime kadar bana eşlik etti, sessizce yürüdük; beklenmedik biçimde başlayan yağmur bizi ıslattıysa da ikimizde bir yorum yapmadık.

Devasa bir bıçak yaralamıştı düşüncelerimizi.

Son sapakta ayrıldık ve Fulvio bisikletiyle patikanın sonunda görünmez oldu.

Yoluma yalnız devam ettim. Bıçak bir deniz feneri gibi parlıyordu zihnimde. Raskolnikov'u düşünerek işi aloya vurmak istediysen de işe yaramadı.

Ben eve yaklaştıkça bıçak daha da parlak bir hal alıyordu.

Bir bıçak gayet ilkel bir araçtır, bir tahta parçası ile bir maden parçasının birbirlerine tutturulmuş halidir...

Bir tanrıça gibi çarşafa bürünmüş tembel tembel uyuyan Cecilia'yı düşündüm. Cecilia'nın yastığın üzerinde yumuşakça kıvrılmış boğazını, onun büyük göbeğini düşündüm.

Derin bir ürpertiyle sarsıldım.

Sağduyulu olmaya çalışarak kendime şöyle diydum: "İlk okuduğun satırların etkisinde kalıyorsun!"

Gene de anahtar kilide soktuğum anda dipsiz bir kuyuya düştüğüm izlenimine kapıldım. Kapıyı yavaşça kapadım arkamdan; Cecilia'nın üst katta hafifçe soluduğunu işitiyordum.

Zamanın sevimsiz yıpratmasından onu koruyabileceğimi, onu yüzünün ortasında yarı şaşkın bir gülümseme ve boğazının bir ucundan öteki ucuna kırmızı bir çizgiyle öylece hareketsiz bırakabileceğimi düşünmüştüm.

Tutunacak bir nokta olmadan kayıp gittiğimi hissediyordum.

Benim heyecanlı soluğumu bastıran sakin soluğuna kulak verdim.

Bakışlarımın karşısında rutubetten şiştiği için yarı

açık duran mutfak çekmecesini vardı. Ve içinde balık gibi parlayan bıçaklar yatıyordu.

Sarsıldım ve koşarak çıktım evden. Makaslardan uzağa, bıçaklardan uzağa kaçtım.

Serin hava iyi geldi, hemen soluğum sakinleşti. Uzun uzun tarlalarda yürüyerek gün doğumunu bekledim. Karanlığın seyrilmesiyle içimdeki alkolün dumanı da buharlaştı.

Parlak ışık çiçekleri aydınlatıyordu: Otların arasında yuvarlandım, tenimi ıslatan şebnemin keyfini sürdüm ve perişan halde uyuyakaldım.

Sekize doğru uyandım.

Köye dönerken sıcak kruvasanlar ve gazete aldım. Cecilia'yı gösterişli bir kahvaltıyla uyandırdım.

Bir güneş ışını saçları arasında dolaşp göğsüne kayarken ve elindeki çöreğe tereyağı sürerken bir susamuru miskinliğinde, "Biliyor musun, bu gece çok kötü bir rüya gördüm..." dedi.

Ona karşı açıklanması mümkün olmayan bir minnet duyuyordum.

Öğle yemeğine inmeden, sırt çantamın cebinde ne kadar param kaldığını kontrol ediyorum; mantıksız bir harcama yapmadım ama zaten gelirken de yanımda fazla bir para yoktu.

Ödlekliğimden her türlü hesaptan kaçıyorum; şöyle bir bakınca çokmuş gibi geliyor. Birkaç gün sonra buradan ayrılmam gerektiğini anlıyorum ama kaç günüm kaldığını bilmek istemiyorum. Bilmediğim bir şey daha var ki, o da Illmitz'ten ayrılınca dönecek bir yerim olup olmadığı. Göle gitmeye karar veriyorum. Kahvemi beklerken akvaryumdaki balıkları daha dikkatli inceliyorum. Hancı kadın nihayet camlarını silmiş; balıkların bazılarının cinslerini çıkarır gibi oluyorum. Bana kahvaltı getiren çocuğa parmağımla balıklardan birini gösterip Latince adını söylüyorum ama o başını sallıyor ve ayaklarını sürüyerek odadan çıkıyor.

Hiçbir zaman balık konusunda uzman olmadım ama Agnese'nin odasına girdiğimde onun kitaplarındaki resimleri görürdüm; böylece bazı isimler aklımda kalmış.

Agnese bile balıklara pek meraklı değildi; onun ilgi alanı kuşlardı ve ben de çocukluğa özgü o fesatlıkla bu bilgilerin aslında kandırmaca olduğunu düşünürdüm.

Mesela istasyona giden yollar arasında yürürken göz-

leri ışıldar ve, “Bak ne güzel bir karabaşlı ötleğen!” derdi. Ya da denizin ortasındaki bir noktayı işaret eder ve, “Ta şurada bir gri balıkçıl var!” dediğinde ben ona, “Nerede? Göremiyorum...” diye sorarsam şöyle bir gülümser ve, “Uçtu gitti,” yanıtını verirdi.

Oysa balıklarla ilişkisi bu kadar sıkı fıkı değildi. Komodinin üzerindeki cam kürenin içinde iki kırmızı balık vardı ama bunları Michele lunaparktaki başarılı atışı sonucu kazanmıştı. Agnese’nin ilk balıkları olduğundan isimlerini Adem ve Havva koymuştu ve onlara karşı özel bir sevgi besliyordu. Lokantaya gittiğimizde sofradaki ekmek kırıntılarını topluyor, cebine koyuyor ve, “Balıklarım için...” diye açıklama yapıyordu.

Bizler de her zamanki gibi onu korkutuyorduk: “Onlar aptal ve çirkin, şişmiş karınlarla ölecekler ve korkunç hastalıklar bulaştıracaklar.” O ise şöyle yanıt veriyordu: “Onlar sadece dilsiz.”

Günün birinde –Agnese bahçede oynuyordu– annem akvaryumun suyunu değiştirirken balıklar lavabonun deliğinden kayıp gitti. Agnese elinde bir sandviçle dönüp akvaryumun boş olduğunu görünce bizim olası kötülüklerimizden kuşkulanarak, “Kim yaptı bunu?” diye bağırdı. Annem olanları anlatınca rahatladı: “Tamam, demek ki dünyayı tanıyacaklar.”

Bu tepkisi hepimize derin bir soluk aldırdı ama sonraki aylar boyunca her lavaboya, her oluğa hatta sokaktaki her rögar kapağına eğilip bağırdı: “Nasılısınız? Ne haberler vereceksiniz bana gezdiğiniz yerlerden?” Sonra da eğilip kulağını deliğe dayar ve sadece kendisinin işitebildiği olası yanıtı dinlerdi.

Bir pazar sabahı uzak bir şehirde oturan teyzemiz bizi ziyarete geldi ve “yeğenlerini memnun etmek için” bizi büyük akvaryumu görmeye götürdü. Ben gezinin sonunda koca bir dondurmayı hak ederiz diye sevinirken

Agnese büyük akvaryumun bir tür “balık oteli” olduğunu düşünüyor ve Adem ile Havva’ya orada rastlayacağımızı umuyordu.

İçeri girene kadar gayet konuşkandı; tek ayağının üstünde zıplayıp duruyordu, en acayip soruları soruyordu ama kapılar arkamızda kapanınca ansızın sessizleşiverdi.

Ortam gerçekten huzursuzluk vericiydi. Sessizliğin sadece arada fokurdayan filtrelerle bölündüğü o loş ortamda ağzı açık, rengârenk balıkların arasında geziniyorduk.

Denizatlarını gördüğünde Agnese hafiften heyecanlandı: “Bak, denizati...”

Her akvaryumun önünde teyzem bize balıkların adlarını ve türünün özelliklerini okuyordu. Agnese kımıldamadan dinlerken dondurmaya ulaşmak için sabırsızlanan Michele ve ben, gezinin son salonuna varmıştık bile; orada yeşilimsi ışıklar altındaki kocaman havuzda heybetli köpekbalıkları ve vatozlar yüzüyordu. Yüksek sesle konuşmak yasak olduğundan elimizle Agnese’yi yanımıza çağırdık ve merakla eğildiği anda devasa bir vatoz sudan fırlayarak bir kanadıyla ona şöyle bir değdi.

Agnese ondan hiç duymadığımı bir şiddetle çığlık attı. Sonra bembeyaz bir yüzle akvaryumdan uzaklaştı ve hemen gün ışığına çıkmak istedi.

Narasının nedeni tiksinti –o en tuhaf yaratıkları da severdi– veya şaşkınlık değildi. Olasılıkla onun olmayan bir dünyada tutsak edilmiş bir yaratığı görmenin kendisinde uyandırdığı tedirginliği dile getirmişti.

Sonradan da toparlanamadı. Deniz kenarında yürürken dondurması parmaklarının arasından eridi gitti ve açgözlü Michele ve ben yere atmadan önce külâhı elinden kaptık.

Yakın geçmişte Sibiry'a'daki bir üste çalışan bazı biliminsanları uzaktan kumanda edilebilen bir sualtı küresi icat ettiler. Ünlü bir deterjan firması bunun prototipini satın aldı ve güney denizlerindeki bir denizaltında gerçekleştireceği seyahat için çekiliş düzenledi.

Ben ve Agnese bu çekilişi kazandık.

Gezi Samoa adalarında başlayacak ve özel bir televizyon kanalının uzaktan kameralarınca kaydedilecek. Agnese hangi giysisini giyeceği konusunda kararsızlık çekiyor; şeritli bir ceket ile üzerinde kuştüyü olan bir şapka istiyor ama sonra gündelik pantolonunu giyip şık giysilerini denizaltı akşamlarında sergilemeye karar veriyor.

Çapraz askılı çantasına marmelatlı sandviçler ve renkli kuru boya kalemleri koyuyor. Annemiz pek heyecanlı değil; bavullarımızı hazırlıyor, sanki bir kış gezisine gidiyor-muşuz gibi davranıyor.

Bir deftere hazinelerin yerini işaretliyorum. Bizimle gelemediği için üzülen Michele kendini avutmak için bize takılıyor: "Tek bir dondurma bile bulamayacaksınız!"

Samoa'da Polinezyalı bir kız tarafından karşılanıyoruz ve olmazsa olmaz fotoğrafımızı çekirdikten sonra -Agnese'nin çiçek kolyesi yerlere değişiyor- gemiye biniyoruz.

Denizaltı, Adem ile Havva'nın içinde bulunduğu küre akvaryumu andırıyor, dışarıdan bakıldığında biz de biraz biçimsiz görünüyor olmalıyız. Bir siren sesiyle denizaltımız suya dalgıyor; başımızın üzerindeki gökyüzünün uzaklaşmasını seyrediyoruz.

Agnese bir an panik yaşıyor: "Ya havasız kalırsak?" Onu sakinleştiriyorum: "Her ayrıntı düşünülmüştür..."

İlk rengârenk balıkları dikkatle seyre dalgıyor ve kısık sesle fısıldıyor: "Dönmesek keşke."

Küre mercanlar arasında sessizce dolaşıyor. Henüz yerleşimin olduğu yerlere yakınız: Umursamaz yerliler en değişik balıklar arasında umursamazca yüzüyorlar.

Birkaç saat boyunca seyre dalgıyoruz. Agnese arada sı-

rada bir yorum yapıyor: "Bu pek sersem görünüyor," derken camın ötesinden ona bakan uzun ve sivri ağızlı balıktan söz ediyor.

"Kendini akvaryumda gibi hissetmiyor musun? Sanki bizler balıkların yerine geçmişiz gibi! Acaba onlar hiç cam bir kürede duran insan görmüş müdür? Dışarıda adlarımız ve nereden geldiğimiz yazsaydı daha nazik bir davranış olurdu..."

"Okuma bildiklerini sanmıyorum," diye sözünü kesiyorum. "Hele İtalyanca hiç..."

Yolculuğun ilk anlarında yaşadığımız gerginlik ağırlığını hissettiriyor ve kısa sürede derin bir uykuya yenik düşüyoruz. Hâlâ güven duygusu veren bir ışıkla çevriliyiz ve gördüğümüz balıklar doğabilimleri kitaplarında gördüklerimizden farklı değil.

Saatler sonra uyanıyoruz; çevremiz daha yeşilimsi, gökyüzü görünmez olmuş. Uzun saplı yosunlar ormanından geçmekteyiz ve Agnese biraz tedirgin: "Ben gidip amiral giysilerimi giyeyim..." diyor ve az sonra Noel ağacı gibi şeritlerle süslenmiş olarak geri geliyor.

"Neden hatıra için şu manzaranın resmini yapmıyorsun?" diye bir öneride bulunuyorum.

"Henüz özel bir şey göremedim..." diye yanıtlıyor ciddi ve ağız dolu bir şekilde.

"Doğruyu söylemek gerekirse ben de. Belki de kalyonlar bitki örtüsünün altında gömülüp kalmıştır."

"Ne sıkıcı ya!"

Benim defterime bir savaş gemisi çiziktiriyoruz.

Merkezi geminin batması konusuna dalmışken bir şey bizim denizaltımıza çarpıyor ve yol alma hızımız aniden değişiyor.

Heyecanlanan Agnese şapkasını çıkartıyor ve küremizin içinde şöyle bir dolaşıyoruz. İşte nedeni! Devasa bir denizkaplumbağası bize çarpmış ve şimdi onun izinden sürükleniyoruz.

Agnese iyice tedirgin: "Sence bu programlanmış mıydı?"
"Elbette," diyorum. "Canımız sıkılmasın diye..."

Bu arada çevremizdeki dünya daha da kararıyor ve ben de hafiften korkmaya başlıyorum. Uzakta korku verici bir anafor fark ediyoruz ve hızla oraya doğru sürükleniyoruz.

Agnese ancak, "Çamaşır makinesinin kurutmasına benziyor," deme vakti buluyor; hemen sonra kaplumbağa durarak bizi anaforun kenarında bırakıyor.

Kabinin içinde her renkten ışıklar yanıyor ve susmak bilmeyen bir siren ötüyor.

Agnese dönüyor: "Bu bizi korkutmak için mi acaba?"

"Olabilir. Her şey programlanmıştır," desem de sesimde en ufak inanç kırıntısı yok.

Anafor bir an için duruyor ve bulunduğu yerde son derece derin bir çukur beliriyor.

"Bir okyanus çukuru!"

"Normal mi?" diye soruyor Agnese gene telaşla.

"Elbette ya, bu bölgelerde..."

"Şapkamı yeniden taksam iyi olacak."

Böylece çukurun içine kaymaya başlıyoruz. Çevremizdeki karanlık neredeyse mutlak bir hal alıyor ve başlangıçtaki anafor bizden uzaklaşıyor.

Çok acayip şekilli ve floresan renkli balıklar beliriyor; balığa değil beyine, dişlere, yoğun bir sırda süzülen yüzgeçlere benziyorlar. Bazılarının çok uzun ve dikenli dokunaçları var, bazıları da daha derli toplu ama yumuşak yarıtıklar; böyle bir çeşitliliği Agnese en güncel kitaplarda bile göremezdi.

Biraz korkuyla, biraz merakla bir ağabey olarak benim bilgimi sınıyor.

"Sence dünyanın öteki ucuna kadar iner miyiz?"

"Hayır, bizi en dibe kadar indirse bile ancak dünyanın kalbine varırız."

"Ne aptalım ya! Haklısın tabii! Dünyayı bir uçtan öteki uca kadar delse deniz banyodan sonra küvetteki su gibi gökyüzüne kayar giderdi."

Birkaç dakika sessizce duruyoruz ve sessizlik korkularımızı büyütüyor. Sonra Agnese yeniden sormaya başlıyor: "Dünyanın kalbi nasıldır? Bizimki gibi kırmızı mıdır? Zaten haritalarda mavimsi çizilen nehirler de damarları andırıyor."

"Seni ürkütmeyecekse söyleyeyim."

"Söyle haydi."

"Bir ateş topudur!"

"Olduğu yerde durur mu?"

"Yanar."

"Peki dumanı nereye çıkar?"

"Yanardağları düşünmedin mi hiç?"

"Yani eriyecek miyiz?"

"Yok canım! Her şey programlandı."

Tam o anda düşüş hızımız yavaşlıyor, çevredeki ortam daha bir aydınlık oluyor. Rengârenk mağaralar açılıyor, her renkten sarkıtlar, dikitler korkularımızı siliyor.

Burası yolculuğumuzun hedef noktası olmalı.

Son derece uyumlu ve kayıp giden görüntüler birbirini izliyor.

"Sence de biraz ağırlık yitirmedik mi? Ben kendimi daha hafiflemiş hissediyorum..."

"Sanmıyorum," diyorum.

Sonra, artık son nokta olduğu izlenimini uyandıran bir bölgeye geliyoruz.

Ne ben ne de Agnese o anda gördüğümüz manzarayı söze dökebiliriz. Evet, hiçbir özelliği yoktu ama gene de bütün evren onun içindeydi sanki. Kokular, ışıklar, renkler, görüntüler: Her şey kendi bireysel şekliyle tanındığı gibiydi ama gene de ilk kez bir bütünün içinde açıklanması mümkün olmayan bir armoni yaratıyorlardı.

"Sence burası dünyanın merkezi midir?"

Ona yanıt veremiyorum, başım dönüyor. Gözlerim boş bakıyor, neyin üzerine konacağını bilemiyorlar.

Bir tür uyuşukluğun içine yuvarlanmış gibiyiz.

Bir sarsıntıyla uyanıyoruz. Denizaltımız yeniden bir şeye takıldı: Çelik rengi bir yunus bizi hızla yüzeye çekiyor.

Agnese gözlerini ovuşturuyor: "Uyuyakalmışız."

Işık daha da mavileşiyor. Dönüyoruz. Samoa adalarına varmadan önce çevremizdeki görünümü kalemle çizmeye koyuluyoruz, "Yoksa ne anlatırsınız Agnese?"

Ne tuhaf bir rüyaydı!

Gölün yakınındaki çayırda, sersemlemiş bir halde uyanıyorum.

Beni çevreleyen gerçekdışı sükûnet bir an için kendimden kuşku duymama neden oluyor. İnsan çocukken öyle yoğun ve ıııklı rüyalar görür ki uyandığında bunu gerçekte karıştırır.

Miskin miskin kalkıyorum ve hâlâ uykulu halde köye yöneliyorum. Güneş batıyor, fanılalı oğlanlar parlak bisikletlerinin tepesinde tozlu yolları aşıyor.

Boğazım kurumuş, sağa saparsam bir lokanta bulaçığını biliyorum; hasırlı çatısını uzaktan görebiliyorum.

Umarım kapalı gününe denk gelmem!

Avluya giriyorum. Masalarda birkaç sessiz çift oturuyor. Önlüklü, ortopedik ayakkabılı sevimli bir garson kız elinde tepsiyle otların üzerinde yürüyor.

Mekâna hâkim olabileceğim bir yer seçiyorum kendime: duvara dayanmış ve yandaki gül çalılarıyla çevrilmiş dar bir masa. Cildimin gerildiğini hissediyorum, uyurken güneş yüzümü yakmış olmalı.

Garson kız beni görmedi, susamış bir halde içeriye giriyorum. Karatahtada yazanlara göre günün mönüsün-

de lahana ve kestaneyle sunulan kızarmış ördek var. Tezgâhta onu işaret ediyorum, yarım litre şarap istiyorum ve domuz yağı sürülmüş, dilimlenmiş soğan konmuş bir sandviç istiyorum.

Dönüp masama oturuyorum. Saat tahminen altı olmalı. Yeni biçilmiş çimenin kokusunu içime çekerken Roma'nın anacaddelerinin birindeki trafiği, tehditkâr homurdanmalarıyla otobüsleri, klaksona basan sabırsız insanları düşünüyorum. Otomobiller arasında küçük motoruyla sıkışan Cecilia'nın da kenara çekilmesi için korna çalanlara kolunu kaldırarak, "Sen git bezelyene çal kornanı!" diye küfür ettiğini biliyorum. Bu küfrün kaynağını anlayamasam da beni hep neşelendirir.

Ya İspanyolca dersine gidiyordur, ya Fransızca dersinden dönüyordur, ya gazetenin birine makale yetiştiriyordur ya da psikanaliz seminerine koşuyordur...

Garson kız sandviç ve şarapla geliyor, ona teşekkür etmek için gülümsüyorum. Şarap beyaz, hafiften gazlı, çaktırmadan sarhoş edenlerden. Yavaş yavaş birkaç yudum içiyorum, sandviğin üzerindeki domuz yağını dilimle sıyrıyorum.

Yeniden Cecilia'yı düşünüyorum. Belki o da şu anda beni düşünüyordur. Telepatinin oyunları tuhaftır. Ya da belki psikanalistindedir ve ona içinde benim vampir olarak görüldüğüm bir rüyasını anlatıyordur. Haksız da sayılmaz çünkü benimle çıkmaya başladığından beri açgözlü ilgi arsızlığımla onun çalışmalarına ayırması gereken zamanını çalıyorum.

Kimi zaman onun öğrenme, bilme arzusu beni şaşırtıyor ve rahatsız ediyor. Birkaç dili mükemmel konuşuyor ve tatilde gidip görmediği pek az yer kaldı ve gene de bütün bunları yaparken yüzeysel bir endişeye kapılmıyor; hatta onunki endişe değil, sadece anlama arzusu olarak nitelendirilebilir.

Onun düşünce tarzının kesinlikle aldatmacaya kapılmayan dürüstlüğünü seviyorum.

Fakat onun analiz merakını sevmiyorum. Ezelden beri psikanalize karşı bir duruş sergilemiş; bunun büyük bir aldatmaca, basit dergilerdeki büyü köşelerinin bir benzeri olduğunu düşünmüşümdür.

Öte yandan sanırım Cecilia'yı tuhaf biçimde kısıyor; birinin, haftalık çek karşılığında onun en derin özeline sızmasına katlanamıyorum. Benim katı ahlakçılığım göre bu hiç adil değil.

Belki de duygusallığın on dokuzuncu yüzyıldan kalma bir tanımının kurbanıyım. O bilgiçliği altında Cecilia özel bir masumiyet gizliyor ve ben de kendimi bir biçimde bunun bekçisi sayıyorum. O erişkin, o bilir, o bilgedir; gene de benim spor ayakkabılı sevimliliğim karşısında –o iyi günlerinde bir hanımefendi gibi görünmeyi sever– benim hayallerime boyun eğmek zorunda kalır; çünkü bizim birlikteliğimizi dokuyan öğrenmek ve bilmek arasındaki büyük farkı anlamıştır.

Beni yerimden kımıldatmak, herhangi bir konuda heyecanlandırmak için bulunduğu girişimlere ben bir bu kalemun durgunluğuyla yanıt veriyorum; seyahat önerilerini, "Taşlar sadece yanardağlar patladığında yerinden oynar," diye yanıtlıyorum.

Hafta içinde onun için bir gezi düzenliyorum çünkü özel bir program hazırlama fırsatı –yürüyüş dakikaları, yemek saatleri, eve dönüş– beni mest ediyor; bu nedenle yemek için koca sepetler hazırlıyorum, sonra da kırdan oturup benim sandviç paketlerimi açarken onu hep aynı sorularıyla, sanki içsel bir kuşkumu kovmak istercesine canından bezdiriyorum: "Harika değil mi? Mutlu değil misin? Güzel değil mi?"

Ve sonra, ertesi hafta boyunca onun ağaç altında şekerleme yapışını, patikada önümde yürürken attığı kararsız adımları düşünerek oyalanıyorum.

Ama yaptığım gerçek yolculukların –trenlerle, beklenmedik araçlarla, uçaklarla, mesleki nedenlerle gerekli olanları saymazsak– sayısı gerçekten son derece az. Pencere kenarındaki koltuğuma oturup kartpostal koleksiyonumu seyretmekle yetiniyorum. Cecilia da benim doğal hareketsizliğimi kabullendiğinden beri en uzak yerlerden bana yeni kartlar atıyor.

Benim bu araştırma gezisine çıkmam onu memnun etti; bunu bir gelişme olarak kabul etti, basit bir dönüş olduğunu anlamadı.

Garson kız elinde kızarmış ördekle geliyor; Noel gecesi mutluluğu yaşıyorum. Belki de şarap çarpmıştır biraz; sesler bana gerçeğinden daha yüksek geliyor; çimenlere vuran ışık sanki tenimi gıdıklıyor. Epeydir böyle bir esriklik haline girmemiştim ve ilk kez bundan yakınmıyorum.

Hayatımın bir döneminde alkolizmin eşiğine gelmiştim; o günlerden aklımda kalan sadece öfkeli bir çılgınlık hali. Ne yönüm kalmıştı ne kimseye saygım; hayatımın gayet kötü oynanan bir trajedi olduğuna inanmıştım ve bunu unutmak için telaş ediyordum.

İki kez neredeyse komaya girdim ama bu anımdan kesinlikle gurur duymuyorum.

Belki de daha özgün olduğumu, şeylerin ta özüne daha kolaylıkla vardığımı sanıyordum ama şimdi –artık deliliğim ufak ve sıradan görüldüğünden– bunun gayet saçma bir hal olduğunu anlıyorum.

Mantığın inişli çıkışlı halleri beni dehşete düşürüyor ve kimi zaman benim mantığımın da güneşin ışınlarıyla gözleri kör olmuş yaldızlı bir uçuçböceğini andırdığını yadsıyamam. İşte o zaman Cecilia beni eve götürür, bir ayağımdan bağlar.

Eski içki arkadaşlarım içkiden uzak durmamla alay ediyorlar; bunu bir tür ödlelik olarak niteliyorlar ve içsel kaosu frenlemek için çok katı bir dışsal düzene ihti-

yağ duyduğumu onlara açıklamam yararsız oluyor.

Adımlarımı atacağım yerleri seçmek, hayatta kalmakla ilgili bir seçim halini alıyor. Bu içsel kargaşamı bir imgeyle betimleyemiyorum; gözümün önüne hayal meyal denizin içinde yükselen tehditkâr bir kaya geliyor.

Şimdi düşüncelerimin içinde başıboş sürüklenirken ördeğin kemikleri üzerindeki etleri sıyrıyorum; çevremdeki canlılık da arttı. Ayağa kalktığımda bendeki bu hafif değişimin atacağım adımlardan belli olacağından korkuyorum; ama sonra gülümsüyorum ve, olsa olsa iyi niyetli birkaç yoruma yol açarım, diye düşünüyorum.

Lokantanın bacası üzerinde leylekleri görünce şaşırıyorum. Bir kez de Sahra Çölü'nün kuzeyindeki bir köyde görmüştüm onları.

Göçmen kuşların kaderi gerçekten büyüleyici.

Hana dönerken köyün sokaklarında oyalanıyorum; tatlı esrikliğim her şeyi daha sevimli, neşeli gösteriyor ve hayat bana nihayet gülüyor ve beni kucaklıyor.

Bir an için Illmitz'te olduğumu unutuyorum ve şaşkın şaşkın kendi evimin yolunu arıyorum.

Belki uzun süre kalınca her yer bir diğerine benzemeye başlıyordur; her birinin içinde belli sayıda insani karakter vardır ve insani karakterler nihayetinde çok da fazla değildir.

Havadan söz eden bir grup yaşlının önünden geçerken köylerin küçük hayvanat bahçelerine benzediğini düşünüyorum; kötülük peşindeki bir hayvan gibi her birimiz bir kaderle doğuyoruz ve küçük neşeler ve ağrılarla bu kaderi yavaş yavaş yerine getiriyoruz. Herkes ne olduğunu ve ne olması gerektiğini biliyor. Bu iyi yürekli vahşinin efsanesi değil; birbirine geçişli bir oyunda olduğu üzere herkes kendine yakın olan ötekinin kutusunu dolduracak.

Şehirde ise durum değişiktir; herkes kendisinin olduğundan farklı olabileceğine inanır; herkes yüce bir şeylerin peşindedir ve gündelik hayatı yaşamanın nasıl bir yücelik olduğunu anlayamaz.

Şehirler kuralları olmayan hayvanat bahçeleridir, güneş ışığında ortaya dökülen çılgınlığın yerleri.

Belirsiz anlamda toprağa dönüş değildir dilediğim; insan türünün yürümeye başladığı yolun fazlasıyla ileri bir noktaya vardığını düşünüyorum. Ben de uzak bir köyde yaşadığım çocukluktan sonra kalabalık saatlerin yarattığı zehirle deliye dönüyor, asansörlerin baş döndürücü hızıyla serseme dönüyordum.

Nihayet şimdi, yeniye olan merakımı dindirdiğim için dönüşün sesini daha güçlü işitmeye başladım ve onun olanaksızlığının daimi korkusu içinde yaşıyorum.

Kendine özgü konumu nedeniyle benim doğduğum köy de Illmitz'e benzer: İkisi de doğudaki bir sınıra yaslanmış, ikisi de farklı dillerle ikiye bölünmüştür.

Belki de seyahat hedefi olarak Illmitz'i seçmemin nedeni bu olmuştur; burada bir tür suç ortaklığı bulacağımı biliyordum.

Illmitz belki daha huzurlu bir yer, çevredeki manzara kıvrımlı ve geometrik düzenle süslenmiş tepelerden oluşuyor; bütün bağlantı yollarına uzaklığı ise onu kadim bir huzura gömülmüş gibi gösteriyor.

Öte yandan kendi köyümün sevdiğim yanı yaylanın sarplığı, kalbin içinden geçen ana damar misali çevreyo-lunca bölünüyor olması; bu sayede merkezdeki barda oturduğumda bütün Avrupa'nın önümden akıp gidişini seyredebilirim.

Yaz ikindilerinde Andrea'yla orada buluşur ve elimizde içeceğimiz, en uzak ülkelerin otomobil plakalarını çözmeye çalışırız.

Andrea her zaman benden daha tedirgindir: Doğdu-
ğu yerden hiç uzaklaşmamış olmak ona her şeyi farklı bir
ışık altında gösterir. Paris'in, Londra'nın, bir otoyolda ya-
şanan düğümün yarattığı kargaşanın hayalini kurar ve
başkentteki hayatımla ilgili anlattıklarımı kıskançlıkla
gülümser. Karanlık bir güç tarafından dünyanın bir köşe-
sinde kısıtılmış gibi hisseder ve bu ona kaderin hoş görü-
lemez bir şakası gibi görünür; kanatları vahşice kopartıl-
mış gibi hisseder. Ve ben onun yayla, tarlalar ve merkez-
deki bar arasındaki yaşamını kıskandığımı söylediğimde
bunun şaka olduğunu düşünür, yüzü hafiften gölgelenir.

Roma'dan her dönüşümde bütün günlerimizi aramı-
za sanki görünmez bir perde inmiş gibi geçiririz; aslında
yakınlık ve sıcaklık gösterme konusunda ben daha heves-
li olsam da onda tipik bir taşralı umursamazlığı sezerim.
Her seferinde bizi hâlâ birbirimize bağlayan bir şeylerin
olduğundan emin olmak ister, tekrar tekrar. Uzun bir ara-
dan sonra arkadaşların yanına dönmek birlikteliğin hatla-
rını yavaştan yeniden keşfetmek demektir ve bu, yudum
yudum tadılacak bir keyiftir.

Bizi birbirimize bağlayan huzursuzluktur. Bir tür sı-
kılganlık yüzünden nadiren konuşuruz, belki de sözlerin
sıradanlığına düşmekten utanırız ama sabahın erken sa-
atlerinde tarlaların arasından yürürken bir soluk gibi gü-
veniriz birbirimize.

Farklı diller konuşuruz ve bu da sohbetimize tuhaf
bir hava verir: İtalyanca sözcükler, Slavca sözcükler, me-
lez sözcükler son derece kendine has bir dil oluşturur.

Her dönüşümde bir ayın misali hep aynı gezintileri
yaparız; en yüksek tepelere çıktığımızda Andrea gözleri-
ni sınır ötesi ovalara dikerek beni puslu bir kaygıyla sor-
gular: "Bu kokuyu hâlâ duyuyor musun? Ta uzaklardan,
seyrekleşerek esen Kafkasya havası bu..."

Sonra ormanların içinden koşarak eve döneriz, kile-

rini yağmalarız, ellerimiz şarap ve salam dolu, kırdaki kiraz ağacının altına otururuz.

Karanlık bizi sarıp sarmalar, istasyondaki hoparlörün sesi havada yankılanmaya başlar. Kimi zaman sessizce dururuz kimi zaman da derin şeylerden söz ederiz.

Bütün bir gece boyunca, bir çiçeğin kat kat dağılmasının acımasızlığı ve gözümüzün her bir değişimi nasıl yakaladığı konusunda konuşmuştuk. Uyku bizi esir alana kadar ölümden de söz etmiştik.

Ertesi sabah annesi bizi otların üstünde, kiraz çiçekleriyle örtülmüş halde, masalarda onu yeniden uyandıracak öpücüğü bekleyen kızlar gibi, yan yana uyurken bulmuştu.

Schwarzer Adler'de yenilikler var!

Girişte, merdivenin dibinde iki bavul ve birkaç çanta görüyorum. İçimi müthiş bir merak sarıyor: Kim gelmiş olabilir Illmitz'e? Burası tatil yeri değil, hatta yol üstü bile sayılmaz. Bir tür kıskançlık hissediyorum; yoksa benimle aynı yolları kat eden biri mi var?

Odamda yüzümü yıkıyorum, son temiz gömleğimi giyiyorum. Saçımı tararken aynada yüzümün aldığı farklı ifadeleri inceliyorum; epeydir bakmamıştım kendime. Sanki hatlarım daha yabani, daha saf gibi geliyor bana ama bu bir yanılsama da olabilir. Ruhum hâlâ bir hayalperest.

İniyorum ve çocuksu bir kaygıyla yemek salonunun kapısını açıyorum. Salon henüz boş ama öteki tarafta bir sofranın daha kurulmuş olduğunu görüyorum. Demek ki tek başına ama çok çantayla yolculuk eden biri bu.

Belki de bir kadındır.

Bu düşünce beni neşelendirmiyor. O anda içimi saran ruh halime göre erkeklerle dostluk etmeye meyilliyim.

Peter –işletmecinin adını defalarca yüksek sesle tekrarlamasıyla adını öğrendiğim genç– elinde erişteli çorba kâsesiyle içeri giriyor. Bu çorbayı hiçbir zaman sevmemişimdir, bana hep hastane yemeği gibi gelmiştir; ağzımda

dağılan ıslak erişteler beni hep iğrendirmiştir. Ama dikkatimin kapının aralanmasına yoğunlaştığı için gene de düşüncelere dalmış halde yiyorum.

Kapı açıldığında irkiliyorum ama gelen gene Peter, bu sefer elindeki tabakta *Wienerschnitzel*¹ ve patates kızartması var. Çıkmadan önce ışıkları yakıyor, ben de dalgınca biramı yudumluyorum; o anda nihayet beklenen konuk giriyor.

Kapıda duraklıyor, yerini arıyor ve kısa bir tereddütten sonra karşımdaki masaya oturuyor.

Kibarca gülümseyerek şöyle bir selam veriyorum; o da bana karşılık verip oturuyor, cebinden kitabını çıkarıyor ve çevresinde olup biteni umursamadan okumaya dalgılıyor.

Onun camdaki yansımasını seyrediyorum: Gerçi adamın köşeli yüz hatları yaşını tam olarak tahmin etmeyi güçleştiriyor ama benden birkaç yaş büyük olmalı. Uzun ve aşağı doğru meyilli gözlerinden, ağzının kusursuz çizgilerinden onun çok uzak bir ülkeden gelmediği tahminini yürütüyorum. Haki renkli bir safari ceket, kadife pantolon ve sağlam ayakkabılar giymiş.

Bir an için yüzşüz merakımdan utanıyorum; o bana bakmadı bile, kitabının sayfaları arasında kaybolup gitti; belli ki onun dikkatini çekmiyorum.

Elimde bir gazete ya da kitap olmadığı için pişmanlık duyuyorum; sergilenirmiş gibi oturuyorum. Çorba bitince ceketinin cebinden bir sigara çıkarıyor, kitabını okumayı sürdürerek yavaştan tüttürüyor.

Hareketlerinin hiçbirinde kararsızlık yok, bu da bende ciddi bir kıskançlık yaratıyor.

Kompostoyu tağağıma alırken yabancının bende uyandırmış olduğu bu ilgiye kendim de şaşırıyorum.

1. Viyana usulü şnitzel. (Y.N.)

İçsel yoğunlaşmam tükeniyor; belki de Illmitz, dönüşünü tamamlıyordur.

Akşam yemeğinden sonra, alışılmışın tersine büyük salona geçiyorum; konuk bir köşeye oturmuş, iskambil-lerle pasyans falı açıyor. Bir an için kendimi gülünç hissediyorum; sehpadan bir dergi alarak ilgileniyormuş gibi sayfalarını çevirmeye başlıyorum. Yerel bir dergi; çiftçileri ilgilendiren köşeler, geçmiş ve gelecek aylar hakkında bilgiler, halk kültürü ve folkloruyla ilgili yazılar, toplu gezi fotoğrafları, ev kadınlarına öğütler...

Elbette tek kelimesini bile anlayamıyorum. Dergiyi kapatıyorum, cebimden bir sigara çıkarıyorum ve en sıradan bahaneyle ürkekçe konuğun ateşini istiyorum.

Sonra yanından ayrılmayarak kartlarına bakıyorum. Bunun üzerine iskambil oynamayı öneriyor.

Daha sonra battaniyemin altına girdiğimde bu karşılaşmayı düşünüyorum; aslında pek sohbet ettiğimiz söylenemez: Adlarımız, nereden geldiğimiz, mesleklerimiz –hayalperestlik mesleği nasıl çevrilir?– buna rağmen davranışları bana tuhaf bir sükûnet armağan etti.

Anlayabildiğim kadarıyla özel faunalarla ilgileniyordu ve harika bir adı vardı: Attila.

Attila. Saltanatı herkesçe bilinen kıtanın bir ucundan öteki ucuna uzanan Attila, tolgasının tepesinde üç altın yaldızlı kuştüyü takılı olmasa, davranışlarındaki sadelikle, askerlerinden ayırt edilemez. Uzun savaşlar, yoğun hareketle geçen hayat onu zamansız bir insan kılmıştır; temkinli ama mağrur yürüyüşü gerçek bir önder olduğunu belli eder. Güneşten yanmış ve sakalsız yüzünde ince bryıklar dikkat çeker. Soyu hakkında bilgi yoktur ama soylu kan taşıdığı bellidir.

Günün birinde uzun yolculuklardan usanıp bir kent

kurmaya karar verir. Batı ve doğu arasında bereketli bir ova bulur; imparatorluğunun başkenti burası olacaktır.

Savaşçılığı ne denli üstünse, düşünceleri bir kenara ayırdığında hayal kurmakta da o denli üstün sayılır.

"Ötekilere benzeyen bir kent istemiyorum. Surları arasında fethettiğim bütün dünyaya ait güzelliklerin bir arada bulunmasını arzu ediyorum."

Böylece en ünlü mimarları, her dinden astronomları, bilgiç tesisatçıları, çılgın ressamaları yanına çağırır ve her birini tek tek elinden gelenin en iyisini yapma konusunda yüreklendirir.

Kenti koruyan surların burçları masif altından yapılacaktır ama bu gösteriş için değil, oraya gelen seyyahın ihtişamı uzaktan fark etmesi için olacaktır. Evlerin üzerini çatı değil her şekil ve biçimde kubbeler örtecektir. Her bir konağın içinde gökyüzü renginde sular fışkırtan havuzlar olacak ve bunların içinde balıklar yüzecektir.

Ana meydandan çok sayıda geniş yol ayrılacak, her biri fethedilmiş bir memleketi temsil edecektir. Farklı bitki türlerinin arasında yer alan kafeslerde her tür hayvan barınacak, kuş kafeslerinde her renkten kuş cıvılayacak, kavşaklarda, bembeyaz giyinmiş kadınlar sitar ve lir çalacak, farklı yerlerin ezgileri yaygın bir armoni içinde birbirlerine karışacaktır.

Sivri burnu havaya kalkık pabuçlar giymiş bilgeler kürenin haritalarını inceleyecekler, en bilmiş astronomlar yolculara göğün her noktasını göstereceklerdir.

Ağaçların dalları meyvelerin bolluğu yüzünden yerlere eğilecek ve bu meyveleri koparmak yasak olmayacaktır, hatta çocuklardan onları koparmaları özellikle istenecektir. "Mis kokulu elmalar hep yüksektedir," diyebilen çocuklar artık onlara ulaşamama eziyeti çekmeyecektir.

Her alanda, farklı saatlerde şenlikler düzenlenecek ama gürültü yapılmayacaktır; eğlenmek gündelik, huzurlu

bir şey olacaktır. Halk hiçbir konuda kaygılanmayacak, memleketin dört bir yanından giysi ve besin yüklü arabalar şehre akacaktır.

Altın ve turkuaz kakmalı bir kubbe ötekilerden daha yüksek olacak, şehre tepeden bakacak ve içinde bilgelerin emanetinde saydam kristal bir çan yatacaktır; herkes kendi yansımasına bakarak kaderini görecek ve uzman kâhinler bu görüntüyü yorumlayacaktır.

Çan günde bir kez melodik ve boğuk bir sesle çalacak, kişilere zamanı bildirecektir.

Sonunda çalışmalar başlar. En mağrur mimarların pek çoğu idam edilir ve kargalara yem edilir.

Attila kazılar arasında dolaşır, yaylanın tepesine diki-
lecek binanın inşaatının yavaş ilerlemesini huzursuzlukla izler. Fethedilen topraklardan derlenmiş köleler meşale ışığında gece ve gündüz aralıksız çalışırlar. Attila gönülsüz ve yorgun birini gördü mü hemen muhafızlara öldürtür; ova-
da akan nehir cansız bedenlerle yüklenmiştir.

"Her şey ben ölmeden hazır olmalı!" diye haykırarak tuğlalar ile duvarlar arasında öfkeyle dolaşır. Tolgasındaki kuştüyleri herkeste derin bir dehşet duygusu yaratır.

Dört mevsim boyunca ovada bocurgatların gıcirtısından, örşlerin takırtısından başka bir ses duyulmaz; beşinci mevsim geldiğinde kent hazırdır artık.

Attila sokakları dolaşır, her yapının ihtişamına bir çocuk gibi hayran olur; çan, kuleye takılmıştır ve o en gösterişli giysisiyle ilk çekiç darbesini vurmaya gider.

Sarmal merdivenleri tırmanır, tepeye varınca Doğu'nun bütün bilgilerinin yanında hazır olmasını bekler. Oysa kule boştur.

Attila biraz sabretse de bir süre sonra savaşçı öfkesiyle şiddetle çanın iplerine asılır.

Çan yorgun ve yaşlı bir hayvan gibi salınmaya başlar,

önce hafif sonra giderek şiddetle salınsa da, en son noktada bile hiç sesi çıkmaz.

Devasa çan, kuleyi bile sarsar, çevresini daha da derin bir sessizlikle sarar.

Attila gözlerinde yaşlarla ipleri çekmeyi sürdürürken ıssız şehir bu darbelerin titreşimleri yüzünden kum gibi dağılıp yıkılmaya başlar.

Oysa benim odam kum gibi dağılmıyor; parlak bir ışık içeriye yayılmış ve hafif bir esinti perdeleri şişiriyor. Minik tablodaki kedcikler güven içinde gülümsüyorlar ve evet, çanlar çalıyor, bugün bayram.

Yüzümü yıkadıktan sonra hemen alt kata iniyorum. Attila kahvaltısına başlamış bile, beni nazikçe selamlıyor. Masasının yanında bazı çantalar var; olasılıkla bir geziye çıkmak üzere hazırlanıyor.

Ben de ona gülümseyerek ekmeğime tereyağı sürüyorum; bu inceleme gezisinde yanında olmak hoşuma giderdi ama bir cahilin kendisine ayak bağı olmasından sıkılabilir diye ürküyorum.

Kahvaltısını bitirince o kalkıp masama yaklaşıyor ve beni bataklıkta inceleme davet ediyor. Heyecanımı bastırmaya çalışıyorum, kahvaltımın geri kalanını hemen yiyorum ve telaşla avluda ona yetişiyorum.

Yürüyoruz, güneş hâlâ yükselmemiş, hava serin, köy de pazar miskinliğine gömülmüş. Son evleri de geride bırakınca bana çantalarından birini emanet ediyor. İçinde hassas aygıtlar olduğunu düşünerek onun bu ciddi güveniyle gururlanıyorum.

İkimizin de pek bilmediği yerel dilin belirsizliğiyle ona işiyle ilgili sorular soruyorum. Biyolog olduğunu ve bir başkentin hayvanat bahçesinde çalıştığını söylüyor. Araştırma alanı bataklık kuşları olduğundan Illmitz'e gel-

miş ve bazı örneklerin bir ulusal parkın içine aktarılması-
nın mümkün olup olmayacağını saptamak üzere araştır-
ma yapacak.

İki sözcük arasında uzun molalar vererek konuş-
yor, ben de her seferinde konuşmanın sonlandığını sanı-
yorum; neden sonra anlıyorum ki bu onun düşünme tar-
zının yansımasından başka bir şey değil.

Ben de zamanımın büyük kısmını yalnızlık içinde ge-
çiriyorum ve özellikle de bu nedenle konuşacak yabancı
birini bulunca şelaleye dönüyorum, kendimi ifade etmek-
ten korkarmışım gibi kelimelerim birbirlerinin üzerine
biniyor.

Sola sapıyoruz, bilmediğim bir patikaya giriyoruz;
dipte sazların arasında bizi bekleyen düz salmalı bir san-
dal var. Biniyoruz. Attila emin hareketlerle çantalarını
dibe yerleştiriyor, küreklere asılıyor ve yavaş yavaş ilerle-
meye başlıyoruz.

Ona bir şey söylemek üzereyim ama parmağını du-
daklarına götürerek susturuyor beni. Konuşmak hayvan-
ları ürkütür; birkaç saat boyunca derin düşüncelerin ses-
sizliğine bırakıyorum kendimi.

Gölün ortasına doğru gitmek yerine sazlığın kena-
rında aheste ilerliyoruz.

Güneşin keyfini sürmek üzere yapraklara çıkmış kur-
bağalar bizim geçişimizle kendilerini suya atıyor; bir-iki
suyılanı sazların arasından yıldırım gibi ilerliyor veya kuy-
ruklarını cam gözlü başlarının çevresine doluyor. Küre-
ğin boğuk sesine bazen yalnız bir kuşun ötüşü ya da çağ-
rısı yanıt veriyor. Bazıları için aşk mevsimi, bazıları içinse
yuva kurma vakti.

Attila yabani bir hayvan gibi gergin: Her hışırtı duy-
duğunda dikkatli bakışlarını o tarafa yönlendiriyor; ne var ki
varlıkların kendilerini değil ancak su izlerini, gölgelerini,
kuyruklarını görebiliyoruz.

Birkaç saat geçirmiş olmalıyız. Güneş yükseldi ve ba-
yağı ısıtıyor. Kuşların cıvıltıları azaldı. Attila'nın ne aradı-
ğını bilmiyorum ama her an bir görüntüyle karşılaşmayı
bekliyorum.

Benim algılamadığım incecik bir gürültü üzerine
hemen fotoğraf makinesini kapıyor. Dönmeden bana al-
çalmamı işaret ediyor. Karnımızın üzerine yatarak birkaç
dakika nefesimizi tutuyoruz. İşte: Sazlığın sağında bir su
kuşunun başını görüyoruz. Ortalama bir boyu ve kısa bir
ibiği var.

Tüylerinin bolluğundan onun erkek olduğunu var-
sayıyorum. Birkaç metre gittikten sonra kuş duruyor,
boynunu ve tüylerini şişiriyor, ibiğini kaldırıyor ve başını
göğe kaldırarak sudan yükseliyor; yürek paralayıcı bir
çığlık atıyor; sonra kanatlarını ve kuyruğunu çevirerek
suyun üzerinde manevralar yapıyor.

Çiftleşme öncesi kur yapıyor olmalı, diye düşünüyö-
rum. Davranışlarının önceden belirlenmiş düzeni içinde
sürekli yeni hayaller sergiliyor olmasını izlemek harika.
Her türlü duygusallıktan uzak duruyorum; her şeyin içgü-
dülerde saklı olduğunu bilsem de bu dans karşısında sade-
ce bu törene bağlı olmayan derin bir duygusallık yaşıyo-
rum. Daha önce de doğal hayatın beklenmedik gösterileri
karşısında yüzümün yaşlarla ıslandığını keşfetmişim.

Kur dansı ne kadar sürdü bilemiyorum: dakikalarca,
belki de saatlerce. Doğanın zamanı yok etme gücü var.

Dalgıçkuşu sazlığın içinde görünmez olunca Attila
fotoğraf makinesini bir kenara koyup kıyıya doğru ahes-
te kürek çekmeye başlıyor. Güneş kızgın; şapka almadı-
ğıma, şort giymediğime pişman oluyorum.

Sandaldan inince çayıra doğru yürüyoruz. Hâlâ saz-
ların arasında yavrularını sıraya sokmuş ve önlerine düş-
müş anne kuşlar görüyoruz.

Olağanüstü boyutlara sahip bir çınar altında duruyoruz, görünürdeki tek gölgelik burasıydı. Attila bir el işaretiyle benden çantasını istiyor, açıyor ve içinden renkli kutular çıkarıyor; bunların içinde hassas aletler değil, sandviç ve haşlanmış yumurta var.

Bana otlu omletle yapılmış sandviçi uzatıyor, kendi de salamlıyı alıyor ve şişeden ortaklaşa içeceğimiz şarap ikram ediyor. Tek söz konuşmadan karnımızı doyuruyoruz; aramızda sessizce tüm evren uzanıyor.

Sandviçini bitiren Attila kâğıtları topluyor, bağdaş kurup çınarın altına oturuyor ve derin bir ciddiyetle ciltli defterine notlar almaya başlıyor; şaraptan biraz sersemlemiş olan ben de başımı ağacın gövdesine dayayarak öteki yana uzanıyorum. Sıcak havada yaprakları hareket ettiren kuşlar var.

Agnese'ye bir mektup yazmak geliyor içimden; benim yerimde olmaktan mutluluk duyacağından eminim.

Sevgili Agnese, uzun süredir haberleşmedik; biraz benim ihmalkârlığımdan biraz da senin uzak oluşundan. Seni sık sık düşündüğümü söylesem Pinokyo gibi yalan söylemiş olurum.

Aslında yıllardır bunu yapmayı engelliyorum. Hayat bana menfaatlerle yüklü gibi görünüyordu ve dünyada bir yer fethetmeye odaklanmaktan o kadar gerilmiştim ki seni unutulması bir iç sızısı olarak görüyordum.

Birkaç haftadan beri ıssız bir yerdeyim ve ne zaman tuhaf bir şey görsem sanki yanımdan yeni ayrılmışsın gibi seni hatırlıyorum.

Belki de gerçekten öyledir, alaycı zorbalığınla bir vida gibi içime sızmışsın.

Sen gideli pek çok şey değişti: İstersem sakal bırakabilirim ve ayaklarım her iskemleden rahatça yere değiyor. Bir başkası olmayı denedim, başarmak için her türlü çabayı gösterdim; bunları sana boş yere anlatıyor olabilirim çünkü sen renkli bulutunun üzerinde oturup karmaşık telaşımı izlemiş olabilirsin.

Bilmem güldün mü yoksa küçümsedin mi beni.

Suçsuz olduğumu göstermek, bir zamanlar olduğumuz şeyden bir şeylerin kaldığı konusunda seni rahatlatmayı denemek için hâlâ dondurmaya bayıldığımı ve sık sık karımı ağrıttığımı söyleyebilirim.

Şimdi bir arkadaşla bir çınarın altında oturuyorum. Hatırlıyor musun? Çınar, kayınla birlikte senin en sevdiğin ağaçtı ve buradaki çınarın yaygınca uzamış dallarının ihtişamı eminim seni çok etkilerdi.

Ne güzeldir çınarları kucaklamak! Birilerinin dünyasının kaotik dönüşü sırasında uzun ve düğümlü köklerini mis kokulu topraklara saldıgını, dallarıyla kırları gölgelendirdiğini bilmek ne rahatlatıcı!

Bu sabah arkadaşım ile birlikte gölün ortasında sandalla gezinti yaptık ve sazların arasında gizlenerek bir dalğışkuşunun eşine yaptığı kuru izledik. Su kuşları ilgi alanının başköşesinde yer almasalar da eminim seni de çok heyecanlandırır.

Bunun yanı sıra renkli ve minik askercikler gibi sıraya girerek yüzen sutavukları ve batağanlar da gördük.

Aklıma senin en sevdiğin masal, Çirkin Ördek geldi. Her gelen konuşa anlattırırdın, hatırlıyor musun? Masalı en küçük ayrıntılarına kadar bilsen de sürekli, "Peki sonra?" der dururdun. Sonunda sana hediye edilen masal plağı da seni memnun etmemişti çünkü dur durak bilmeden, ara vermeden, senin hayali geniş sorularına fırsat tanımadan bitiveriyordu.

Ama çirkin ördek pek çok üzüntüden sonra gölün kıyısında suya o bembeyaz tüyleriyle yansıdığında sen seviniyor, şarkılar söyleyerek oyunlarına dönüyordun.

Bir sabah, sanırım senin son yaş gününün sabahında, arzun üzerine parktaki kuğulara ekmek götürmüştük. Sen parmaklıkların arasından eğilip suya bakarken yaprakların arasında yalnız bir ördek gördün; kuğular neredeyse şiddetle onun yiyeceklerini kaptıyorlardı.

Eve dönerken, otobüste kontrolör biletimizi delerken, camın ötesine bakan sen, bana şöyle demiştin: "Biliyor musun, sanırım kuğular o kadar da güzel değil."

Hana oldukça erken dönüyoruz, gezilerini tamamlayan pek çok pazar gezgini karınlarını doyurmaya buraya gelmiş.

Biz güneşten yanmışız, yorgunuz; birbirimize gülümseyerek odalarımıza çekiliyoruz.

Pazar olduğu için yatağım henüz düzeltilmemiş. Genç temizlikçi kızın bir dans salonunda olduğunu düşünüyorum ve ansızın hayatın sıradanlığı yüreğimi parlayan bir duygu olarak yükseliyor içimde. Dolabımı açıyorum, renkli toplar gibi buruşturup attığım giysilerim raflarda serili. İçlerinden en temiz üstü alıyorum ve ay-nada kendime bakıyorum

Illmitz'in bedenimde daha somut bir işaret bırakmasını isterdim; uzun bir yolculuktan dönen denizcinin kolundaki dövmeyle özeniyorum.

Belki bıyık bırakabilirim: Asırlık çınarın gövdesindeki halkalar misali içsel deneyimlerimin izlerini yüz çizgilerimde okumaktan hoşlanıyorum.

Heyecanlıyım, dönüşün neşesi içime dolmaya başladı. Giysileri alıyorum dolaptan ve karmakarışık atıyorum yatağın üstüne.

Temiz gömleğim kalmadı, param da bitti ama benim için asıl Illmitz dönemi kapandı.

Güneş hâlâ canlı biçimde aydınlık olduğundan sessiz bir coşkunun heyecanıyla sokağa çıkıyorum ve aşına gruplar, çocuklu aileler arasında dolaşıyorum. Bahçelerde yazlık giysili adamlar çimen biçiyor ya da özenle arabalarının camlarını siliyorlar. Hepsinde mutlu bir hava, bir günü güzel geçirmenin keyfi var.

Hedef olarak kendime köyün öteki barını seçiyorum: Sigara alacağım, belki bir-iki de kartpostal.

Ansızın Illmitz'te oluşumu herkese haber vermek istiyorum.

Bu mekân sokağın kenarında alçak bir yapı; çizgili

bir tente masaları güneşten koruyor. Sigaralarımı aldıktan sonra kartpostallara bakıyorum; on tane alıyorum, masaların birine kurulup dondurma ısmarlıyorum. Çevremdeki masalar boş sayılır, sadece bir ya da iki emekli limonata içiyor.

Dondurmamı bitirince kalemimi alıyorum ve sigaramı yakıyorum. Abarttığımı fark ediyorum: On kartı postalamam mümkün değil. Biri doğrudan Roma'daki kapıcıma gidiyor; biri imzasız olarak Frankenstein'a; Michele'ye yollamayacağım, o bunu anlayamaz.

Öteki kartların hepsini Cecilia'ya gönderebilirim; onunla her şeyde göz kamaştırıcı olmayı severim; evin altındaki postaneden ona telgraf çekmişliğim bile vardır.

Bu saatte, hava güzelse kesinlikle bir kız arkadaşıyla deniz kenarında uzanıyordur; biraz çene çalarak biraz düşüncelere dalarak yanıyordur. Benim denizden, gürültücü arkadaşlardan, bedenlerin amiyaneliğinden nefret ettiğimi bilir; bu yüzden denize kaçmak için benim yokluğumdan yararlanır.

Şaşırtma konusunda pek hevesli bir tip olmamın heyecanıyla şimdi hemen onun arkasında bitivermek, bir elimle güneşi örterek, "Bil bakalım kimim?" diye fısıldamak isterdim; o da bu sürprizin neşesiyle daha da ateşli bir şekilde benim kollarıma atılsın isterdim. Sürprizlere bayılırım çünkü beklenmedik heyecan dalgalarına yol açarlar. Ve hemen sonra onu kolundan tutarak, "Bir dondurma yiyelim mi?" demeyi ve konuşa konuşa dondurmacıya doğru yürüyelim isterdim.

Oysa şimdi aramızda zaman ve mekân var ve ben bu düşünceyle yetinmek zorundayım.

Bunun üzerine Roma'daki evime, onun kapalı panjurlarına, Frankenstein'ın duvarın ötesinden gelen çığlıklarına yoğunlaşıyorum.

Kimi zaman, döndüğümde burada bir başkasının

oturduğunu ve masallardaki gibi kendi kendime, "Bu minicik yataklarda kim uyuyor ki?" diye sorduğumu hayal ediyorum. Bazen de evde yokmuş gibi yapıyorum, Cecilia zili çaldığında bile duvara yapışıp nefesimi tutuyorum.

Bunlar içsel sıkıntımın keskinleştiği, dışsal boyutunda her türlü teması yasakladığı günler oluyor. Ölümün canlandığını, kalın kollarıyla beni yakaladığını hissediyorum. Pencerelemi açtığımda burnuma çürüme kokusu geliyor, pencereden dışarı baksam düşüyorum; dışarı çıkmak zorunda kalırsam yakın bir sonun binlerce işaretini görüyorum.

Gözlerimi yumarak çıkıyorum apartman kapısından: Karşıdaki balıkçının tezgâhında kanı sızan dilimlenmiş balıklar, gözlerini göğe açmış balık kafaları göreceğimi biliyorum; elleri kolları dolu bilmiş ev kadınlarının bana çarpacağını, bardaki garsonun özensizce kahvenin yarısını fincanın dışına dökeceğini; otobüste her kaçık çorabı fark edeceğimi, panik atak korkusuyla kendimi dışarı atacağımı biliyorum.

Hayatı her biçimiyle reddedeceğimi biliyorum çünkü onun her dokusunda sadece ölümü görüyorum.

Benim rastlantısal ve özensiz hayatımı düşüneceğimi, onun gözlerimde bir şaşkınlık duygusu bırakacağını biliyorum.

Cecilia'nın akşam bana geleceğini, oynarken düşmüş bir çocuğun annesi edasıyla bana şöyle diyeceğini biliyorum: "Yok bir şey, sıyrık bile yok, üfle geçsin." Ve ben de ona avaz avaz bağırarak yanıt vereceğim: "Evet, gerçekten yok bir şey, bu yok dediğin şey, yapışkan dillerinin hıştırtısıyla benim kemiklerimi yalıyor!" Sonra da öfkeli hıçkırıklara boğularak odanın bir köşesine çekilip homurdanacağım: "Neden hayatın kare bulmaca boyutlarını görebiliyorsun sadece?" Cecilia her sözüyle benim çaresizliğimi artıracığını bilerek susacak.

Ama belki de şimdi, Illmitz sonrası bir şeyler değişecektir.

Belki yalnızlığım beni şifalandırmıştır ya da benimki sadece bir yanılsamadır; gündelik hayata dönünce endişe beni gene yiyip bitirecektir.

Dönüşüme yoğunlaşmaya çalışıyorum, belli ki bu beni biraz korkutuyor çünkü hayal bile edemiyorum. Bu deneyimimi kimseyle paylaşmadığım için de pek yakında unutup gideceğim.

Belki normal hayatıma dönünce Agnese de terk edecek beni.

Agnese kasapların tezgâhlarından kan damlamasına asla dayanamazdı, hayatın her kırıntısınca yaralanmış olan Agnese.

Evet, Agnese Illmitz'te yaşayabilir, yüreğime sıkıca tutunabilir, canlanabilir, yüreği atabilir ve beni şaşırtabilir.

Agnese bana Tanrı'nın lütfu olarak neşe verebilir ama bu yalnızca Illmitz'te olabilir. Gündelik hayatın ölümcül gürültü patırtısı, ölümcül sessizliği, hüznü kehanetler sunmayan görünümünün noksanlığı onu bir anda öldürebilir.

Ve işte o zaman Agnese bana o seyrelmiş elektriği, ebedi ıstırap içinde daimi irkilmeyi verebilir; *tedium vitae*¹ veya entelektüel ıstırapı değil, bedeninin her noktasındaki parıltının daimi ürpertisini armağan edebilir.

Agnese beni mükemmel işleyen ama telleri açıktan geçen bir makineye dönüştürüyor. Ve ben aç ve dilleri sarkmış köpeklerle birlikte gün doğarken sokaklarda dolaşıyor –ansızın açılan panjur çıtırtısı ve bir çöp yığını arasında– kaybolmuş olduğunu sandığım bir hayatı öğrenmeye çalışıyorum.

1. (Lat.) Hayat sıkıntısı. (Ç.N.)

Bir sabah Roma'da eve dönerken üçüncü katın penceresinden akordu bozuk bir kemanın sesini işittim; durdum, gözlerimi kaldırdım ve şişman ve sevimsiz, üzerinde hâlâ pijaması olan bir oğlanın gayet gerilimli biçimde keman çalıştığını gördüm.

Bu notaların gıcirtısı üzerine dertli ezgiyi sönük reklam neonları, çöp yığınları, pencerelerdeki uykusuz insanlar, kasapların atıkları üzerinde süzölmeye bırakarak ve çocuğun büyük gayretle dünyanın armonisine ulaşmaya çalışmasından etkilenererek kapıyı ardımdan kapattım.

Tamam, beş ya da altı sigara içtim ve düşüncelerim beni daha da hüzünlendirmedi. Olsa olsa biraz sakinleşmişimdir.

Frankenstein'a kart yazıyorum. Resimden söz ederek, "Bak, ne güzel atlar," diyorum. Masaya birkaç kuruş bırakıp kalkıyorum. Bir-iki adım atıyorum ve aklıma Cecilia'ya yazmak isteyebileceğim bir cümle geliyor; duruma dayanıp öylemesine seçtiğim bir karta not alıyorum.

Hana varmadan küçük kovboyarla küçük Kızılderililer arasındaki savaşın içine düşüyorum. Cheyenne olduğunu varsaydığım bir ok beni göğsümden vuruyor; ellerimi yüreğime götürüyorum ve yere yığılıveriyorum. Kızılderililer neşeyle gülüyor ve ben tozların arasında ölü numarası yaparak yatarken sineğin biri gelip dudağıma konuyor.

Son gecemi rüya görmeden, o karanlık zihinsel ağırlığa gömülmüş olarak geçiriyorum; bununla birlikte bir değişiklik oluyor ve gayet keyifli uyanıyorum.

Güneş henüz doğmamış; puslu bir ışık her şeyi aydınlatıyor; alt kattan ilk sesler gelmeye başlıyor.

Pijamamı çıkarmadan sırt çantamı yatağa atıyorum ve dolapta ne varsa çıkarıyorum. Onları karman çorman

çantaya tıkmaya başlıyorum ama daha operasyonun ortasındaiken çanta doluveriyor. İşte bavullarla yaşanan bir gizem! Bavulu yeniden yapmaya kalktığıında küçülmüş olur; belki de giysiler yaşandıkça genişler.

Sırt çantamı dibinden tutup boşaltıyorum ve her giysiyi tertipli bir şekilde katlamaya başlıyorum. Bunu yaparken ağır bir şey geliyor elime: fotoğraf makinem!

Onu tamamen unutmuştum.

Fotoğraf çekmekten nefret ederim: Yakalanmış anların durağanlığı beni hep korkutmuştur ve yürürken karnımda gezinen o koca kara böcek bana ciddi bir şiddet aracı olarak görünür; fotoğraf makinesi sanki artık genel kabul görmüş bir edepsizlik göstergesidir.

Olasılıkla onu kırılğan bir ürkekliğe kapılarak son anda atmışımıdır çantaya. Cecilia'yla tartıştığımızı hatırlıyorum: "Fotoğraf çekmek anlamsızdır! Kartpostal al daha iyi! Anı değil sadece duygu olan her şeyi bir kâğıt parçasına kaydetmek boşunadır."

Ben grup fotoğraflarını severim; hani özel bir gün kutlamasında, bir şaleye varıldığında, deniz kenarında yeğenlerin oynayışı sırasında çekilenler gibi. Bu sıradanlıklar bana pek duygusal gelir. Onun dışında fotoğraflara yüklediğim anlam sadece acil gerekliliktir ve belki de bunun için onu çantama tıkmışımıdır.

Makineyi açıyorum, filmde yer var mı diye bakıyorum ve bir-iki fotoğraf çekebileceğimi anlıyorum. Makineyi kapatmıyorum, hatta yola çıkmadan önce Cecilia'ya tatil yaptığım yerleri gösterebilmek için gidip gölün resmini çekmeye karar veriyorum.

Kayış ve tokalarla uzun uğraş verdikten sonra valizi kapatmayı beceriyorum. Dışarıda sadece bir-iki şort, sandalet ve bir tişört kaldı; sırt çantam, kartpostallar ve fotoğraf makinem de yatağın üstünde.

Kahvaltıya iniyorum; balıklar her zamanki gibi, gece mi gündüz mü olduğunu umursamadan, yosunların arasında dönüp duruyor.

Acaba beni tanıyorlar mıdır, bir şekilde yokluğumu fark edecekler midir?

Elinde ekmekle gelen Peter'e sabah otobüsünün saatini soruyorum. Belleğini zorlayarak tam öğle saatinde bir otobüs olduğunu söylüyor.

İştahım olmasa da sepetteki sandviçlerin üçünü de yutuyorum; yola çıkışlarımda hep böyle olur: Buradan gelip geçişime ait bir iz bırakmak istemem.

Çıkarken girişte duruyorum, hanın sahibesine az sonra ayrılacağımı bildiriyorum ve saat on bir buçukta hesabımı hazırlamasını istiyorum.

Böylece güneşin ilk ışınlarıyla kendimi artık çok iyi bildiğim sokakta buluyorum. Fotoğraf makinesini almış olmak beni biraz rahatsız ediyor, bu gereksiz bir zayıflık gibi geliyor bana. Ama çektiğim iki fotoğraf –sadece iki fotoğraf– yozlaşmanın başlangıcı sayılmaz!

Sazlığa yaklaşıyorum; sivrisinekler rahatsız etmeye başlıyor, sıcak artıyor. Bir an için ne yapacağımı bilemeden çevredeki manzarayı seyrediyorum.

Neyin fotoğrafını çekebilirim ki? Ufku olmayan, puslu bir göğün altında salınan sazlar görüyorum sadece.

Ansızın aklıma bir yuva geliyor. Evet, bir kuş yuvası: Uzun gezintilerimin birinde, geniş yaprakların arasına gizlenmiş, geniş ve yassı bir kuş yuvası görmüştüm. Bilinçli bir dağınıklıkla örülmüş bu yuvada belki şimdi yavrular da olabilirdi!

Bu düşünceyle heyecanlanıyor ve daha uygun olduğunu düşündüğüm bölgeye doğru yürüyorum. Adımlarımın sesine kurbağaların vraklaması ve uzakta hiç ara vermeden vızıldayan bir elektrikli testerenin sesi ekleniyor.

Bir saatten daha fazla yürüdükten sonra yerdeki çalı çırpının arasında üzeri örtülmüş bir kuş yuvası buluyorum: Bulunduğu yere ve boyutlarına bakarak bunun bir balaban yuvası olduğuna karar veriyorum. İçi boş; tüy sayısından ve kuş pisliğinden bunun geçen seneden kalmış olamayacağını düşünüyorum.

Orayı gözetleyebileceğim bir mesafe seçiyorum; sonra hızlı hareketlerle aygıtı hazırlıyorum.

Elim biraz titriyor ama makine sabit olduğundan bir sorun olmayacak. Deklanşöre basıyorum ve düşmenin yarattığı vızıltı havada süzülürken gözümü birkaç saniye objektiften ayırmıyorum; sanki yakalayacağım görüntünün en özel durumunu kollar gibiyim.

Ben bu pozisyondayken yandan balaban geliyor; hemen deklanşöre basıyorum; sert ve boğuk bir ses çıkarıyor. Kuş telaşla en yüksek sazların arasına kaçıyor.

Makinenin filmi bitti; anlatabileceğim yegâne şey bir-iki kuru dal ve boş bir yuva.

Sazlığın çıkışına doğru yürüyorum; beyaz yola vardığımda geç kaldığımı, öğle otobüsüne yetişemeyeceğimi fark ediyorum.

Kendime çok kızıyorum; bir yola çıkış vaktini bile ayarlayamıyorum!

Toz arasındaki taşları tekmeleyerek Illmitz'e doğru yürürken arkamdan gelen bir otomobilin gümbürtüsünü işitiyorum.

Bir sıçrayışta kendimi yolun ortasına atıyorum ve sanki yanımda bir yaralı varmış gibi ellerimi, kollarımı sallamaya başlıyorum.

Tren neredeyse boş; boğuk ray gürültüsüyle dik kayalıklardan ve sık ormanlıklardan oluşan manzarayı sık sık bölen sonsuz tünellere girip çıkıyor.

Arada sırada bir vadinin dibinde küçük bir köy görünüyor; köy evleri, beyaz badanalı, sivri çatılı ve her birinin geometrik biçimde çizilmiş bir bostanı var.

İki tünel arasında uykuya dalıyorum. Işık ve karanlık birbirini kovalarken her an bir çarpışma gümbürtüsü bekliyorum ama raylar düz ve boş, bütün makas değişimleri güvenli.

Raydan çıkan, belli belirsizce daralıp genişleyen raylar arasında rüyanın boşluğuna düşen sadece benim düşüncem.

Illmitz'ten ayrılalı iki gün oldu; şehrin sayfiyeleri, gecenin yapay sükûnetine gömülmüş olarak görünmeye başladı.

Uzun yolculuk boyunca pencereden ötesini izlemekten başka bir şey yapmamış olan gözlerim yorgun. Tanıdık yerler görmeyi bekliyorum ama cam biraz buğulu ve pencerede tek gördüğüm, gözleri baykuş gibi açık bir gencin yüzü.

Saat geç olduğundan istasyon tenha; girişte birkaç

berduş yapay yorganlarına sarınmış yatıyor; koyu tenli bazı göçmenler sönük veya huzursuz bakışlarla ortalıkta geziniyor.

Taksi sürücüsü pek konuşkan değil, bir an önce evine dönmek için can atıyor.

Hiç değişmeyen şehir, sadece yaralayabilen veya bir anlık şiddet eylemleri uygulayan dişli bir karın gibi gözlerimin önünden akıp gidiyor: yanan neon ışıklı reklamlar, hızlı ve ürkek yayalar, çöp torbaları arasında hapsolmuş ağaçlar, kurt gibi uluyarak boş gecenin içine dalıp sonra en donuk sessizliğin içinde yok olan bir ambulans.

Illmitz'i, göldeki çiçekleri, onların kokularını değil, yapraklarını saran karanlığı düşünüyorum.

Yüksek ve kunt apartmanım uzakta belirliyor. Dört-yol ağzında köşesinin vev durmasından beton bir kargo gemisini andırıyor.

Bizim kattaki balkonlar sessiz, sadece uykusu kaçmış bir emekli pencerede sigara içiyor.

Kapıyı açınca birkaç saniye ışığı yakmıyorum, naftalinli ve kapalı kalmış ev kokusunu içime çekiyorum. Olası bir hırsız ziyaretini, dağılmış çekmeceleri, evdeki kayıp nesnelerin yaratacağı sıkıntıyı geçiriyorum aklımdan.

Oysa odam bıraktığım şekilde duruyor. Yatağım dağınık, çay fincanımdaki poşet kurumuş, evyenin içinde ufak tefek küflenme olmuş.

Telefonun yanında bazı dağınık kâğıtlar, bir-iki not var; unutmamam gereken en önemli şeyler.

Yıkıyorum, bavullarımı açmadan yatağa giriyorum ve hemen uyuyorum.

Rüyamda bir gemide olduğumu biliyorum ve bu gemi belki de bizim apartman. Altı köprüsü var ve bunlar bütün gemiyi kaplıyor; deniz gri, yoğun, dalgasız. Ne tayfaları ne başka yolcuları görüyorum ama onların seslerini ve gürül-

tülerini işitiyorum. Bulunduğum yer o kadar dar ki boğulacağımı hissediyorum. Hareket etmek, oradan çıkmak istiyorum ama başaramıyorum. İçeride ne işim olduğunu anlamadığım gibi nereye gittiğimi de bilmiyorum.

Seçmediğim bir rotada olmanın kaygısı beni uyandırıyor.

Duş alıyorum, bir-iki kişiyi arıyorum ama yanıt vermiyorlar. Sokağa çıkıyorum, gazete almak için bayiye yürüyorum. Hafif adımlarla otomobillerden oluşan engeli aşarken aralarından biri ani bir fren yapıyor.

Ansızın rüyamın anlamını çözüyorum.

Ben bir kaçağım.

Mayıs 1982

Susanna Tamaro'nun yirmili yaşlarında kaleme aldığı ve bugüne dek yayımlanmamış ilk romanı *Kökler, Yollar ve Yitik Benler*, bir yol öyküsüdür. Roma'da yaşayan bir gencin Illmitz'e, Avusturya'nın Macaristan sınırında bulunan ufak bir köye gidişinin ve orada deneyimlediklerinin öyküsü... Bunun da ötesinde, kimi zaman sancılı bir iç hesaplaşmaya dönüşen bir içsel yolculuk...

Köklerim oradaydı; ailem, çok uzun yıllar önce daha iyi bir kaderin arayışıyla oradan yollara düşmüştü.

Hiçbirimiz oraya bir daha dönmemiştik: Sadece ben, kuyruğunu ısırarak yılanların görüldüğü eski resimlerde olduğu gibi, huzursuzluklarımı bir son vermek için oraya gidiyordum.

Kendi varoluşunu anlamlandırma çabasındaki bir gencin, köklerinin ve kökleriyle birlikte kendi benliğinin izini sürdüğü bir arayış... Çocukluk ve yetişkinlik, yaşama veda edenler ve hayatta kalanlar, düşler ve gerçekler, korkular ve umutlar...

Bir an için derin bir kayboluş yaşadım; uzakta olduğumu, herhangi bir mekâna ait olmadığımı, bunun geçici seyyahlığımdan değil, kaçınılmazı olanaksız bir kaderden kaynaklandığını biliyordum.

